

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 1:50
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2:50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Živel kot boritelj, umrl kot državnik

Sožalna brzojavka ministrskega predsednika dr. Korošca

Sožalje vlade, narodne skupščine, parlamentarnih klubov in časnikarskega združenja

Sodba inozemstva - Umrl je heroj svojega naroda

r Belgrad, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Smrt Stjepana Radića je seveda tudi v Belgradu napravila največji vtis. V vseh političnih krogih se je razpravljalo o eventualnosti in posledicah, ki bi jih mogla imeti nenadna smrt voditelja hrvatskega naroda. Najglobokejši vtis je smrt napravila v širokih masah prebivalstva. Sočutje, ki se goji z ozirom na Radićevo smrt, je iskreno in globoko. Danes so imeli vsi parlamentarni klubi žalne seje, na katerih so dali poslednjo čast pokojnemu tovarišu. Istočasno je imela sejo tudi vlada, ki je sklenila, da bo današnja skupščinska seja žalna.

Skupščinska seja se je zaradi klubovih sej in zaradi seje vlade pričela zelo pozno. Takoj po prečitani zapisnika je podpredsednik Kujundžić imel govor, ki so ga vsi poslanci stoje poslušali.

»Neusmiljena smrt je iztrgala iz političnega življenja enega od naših najuglednejših politikov, uglednega člana tega doma. Poslanec, tovariš, vodja HSS Stjepan Radić je snoči ob 8.55 preminul. Smrt Stjepana Radića je težek udarec našemu parlamentu. On po pravici spada v vrsto naših narodnih velikanov, ki nam jih smrt v poslednjem času jemlje. Z njim je prenehala biti velika slovaška duša, idealnih, širokih pogledov. Odšel je človek, ki se je celo življenje udano in apostolsko bavil z velikimi narodnimi vprašanji. Pokojni Stjepan Radić je bil zelo aktiven član narodnega predstavništva. Zanimal nas je s spoznavanjem narodnih potreb in očaral nas je s svojo ljubeznijo nasproti kmetu in malemu človeku, za katerih vprašanja je imel največje razumevanje. Ves naš narod deli čustva svojih narodnih poslancev in sodeluje v boli, ki ga je doletela. Prosim narodno skupščino, da manifestira preveliko bolelost in vzkligne: Naj bi bila našemu tovarišu, pokojnemu Stjepanu Radiću lahka zemlja, ki jo je tako žarko ljubil. Naj mu bo večni spomin! Slava mu!«

Vsi ministri in poslanci so složno vzklili: »Slava mu! Slava mu! Slava mu!« Predsednik Kujundžić je nadaljeval:

»Gospodje poslanci! V znak žalosti bom z vašim pristankom današnjo sejo zaključil. Nadaljuje se jutri dopoldne z današnjim dnevnim redom.«

Takoj nato se je seja zaključila. Današnja skupščinska seja je bila izraz sočustva, ki se je izražalo na vseh poslancih. Večina poslancev in vsi ministri so bili oblečeni v črno obleko. Z obrazov vseh se je videlo, kako globoko jih je dirnila vest o smrti Stjepana Radića.

Žalna seja finančnega odbora

r Belgrad, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Finančni odbor je imel danes sejo. V začetku je imel Sečurov sledeč govor: »Gospodje poslanci! S težkim srcem mi je čast obvestiti finančni odbor, da je odlični in vredni član Stjepan Radić snoči preminul. Pokojni Stjepan Radić, predsednik HSS, je bil med prvimi in najboljšimi člani našega odbora. Svoje ogromno finančno znanje je pokazal ne samo, kadar je pisal strokovne finančne knjige, marveč tudi v svoji ostri kritiki vseh zakonov in zakonskih predlogov. Njegova dela bodo obdržala trajno vrednost. Prosim vas, da pokojnemu vzkliznete: Slava!« Nato se je seja v znak žalosti za pokojnim prekinila.

Proglas vodstva HSS

8 Zagreb, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Vodstvo HSS je izdalo na ljudstvo proglas, katerega so podpisali Juro Valečič, Dragutin Kovačević, dr. Maček, Predavec, ing. Košutić, Stipe Matijević, Ivo Čelan, Ivo Grandžić, dr. Krnjević. V proglasu javljajo narodu smrt Stjepana Radića, ki je umrl v borbi za pravičnost in svobodo. Umrl je, med nami pa živi njegov duh, ki poziva, da ohranimo čvrstost strankinih vrst. Vodstvo je razposlalo okrog 50 zaupnikov na avtomobilih, da obveste ljudstvo o smrti Stjepana Radića in ga pozovejo, da se udeleži pogreba.

V sredo zvečer ob 10.50 je prispel z Bleda v Zagreb Svetozar Pribičević.

r Belgrad, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Predsednik ministrskega sveta g. dr. Korošec je odposlal sledeč brzojav: »Rodbini Stjepana Radića! Težka vest o smrti Stjepana Radića, velikega rodoljuba in državnika, ki je celo življenje posvetil težki borbi za dobro ljudstvo, je napolnila z veliko bolestjo vse patriote. Prosim Vas, da v imenu kraljeve vlade blagovolite sprejeti sožalje v znak velike pietete nasproti pokojniku in globoke boli v skupni boli. Predsednik ministrskega sveta dr. Anton Korošec.«

r Belgrad, 9. avg. (Tel. »Slov.«) V ministrski sobi narodne skupščine se je vršila pred skupščinsko sejo vlade. Ministrski predsednik g. dr. Korošec je objavil Radićevo smrt in se v toplih besedah spominjal pokojnika. Napravili so se vsi potrebni sklepi. Predsednik vlade in notranji minister g. dr. Korošec je obenem poročal, da vlada povsod red in mir. Izdalo se je povelje, da se na vseh državnih poslopih izobesijo črne zastave. Prosvetni minister je izdal nalog, da morajo na vseh šolskih poslopih, ki spadajo pod delokrog prosvetnega ministrstva, se izvesti črne zastave.

r Belgrad, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Jugoslovanski klub je imel danes dopoldne žalno sejo, na kateri je podpredsednik kluba, poslanec prof. Sušnik imel dolg govor o pomenu pokojnega Stjepana Radića. S toplimi besedami se je spominjal sodelovanja z njim. Klub je nato sklenil, da se pošlje v Zagreb sledeči brzojavki: »Gospoj Mariji Radićevi, Zagreb. Ob priliki nenadomestljive in težke izgube Vašega soproga blagovolite sprejeti naše najglobokejšje sožalje. Za Jugoslovanski klub Anton Sušnik.« — Druga brzojavka: »Vodstvu HSS, Zagreb. Ob težki izgubi vašega predsednika in velikega voditelja hrvatskega naroda blagovolite sprejeti naše najglobokejšje sožalje. Za Jugoslovanski klub Anton Sušnik.«

Sožalja se nadalje poslali vsi parlamentarni klubi in belgrajska občina. — Centralna uprava Jugoslovanskega časnikarskega društva je poslala sledeč brzojav: »Rodbini Stjepana Radića, Zagreb. Centralna uprava časnikarskega društva ob smrti starega boritelja in časnikarja Stjepana Radića Vas prosi, da v boli, ki Vas je doletela, sprejmete iskreno sožalje. Smodej, predsednik Centralne uprave.«

V znak žalosti je bila na poslopiju narodne skupščine razobešena žalna zastava.

Žalna seja ljublj. oblastnega odbora

Ljubljanski oblastni odbor je imel snoči, dne 9. avgusta, svojo sejo. Takoj po otvoritvi seje se je predsednik g. dr. Natlačen spominjal smrti voditelja hrvatskega naroda, predsednika zagrebskega oblastnega odbora g. Stjepana Radića. Oblastni odbor je sklenil izreči sožalje vdovi soprogi g. Mariji Radićevi kakor tudi zagrebskemu oblastnemu odboru. V smislu tega sklepa je ljubljanski oblastni odbor poslal ti-le brzojavki: »Gospoj Mariji Radićevi! Ljubljanski oblastni odbor izreka Vam in Vaši rodbini svoje najglobokejšje sožalje ob težki izgubi, ki Vas je zadela radi smrti Vašega blagega soproga.« Druga brzojavka se glasi: »Oblastni odbor zagrebske oblasti V smislu sklepa današnje seje ljubljanskega oblastnega odbora izrekam Vam in celemu bratskemu hrvatskemu narodu najglobokejšje sožalje ob nenadomestljivi izgubi, ki je zadela Vaš oblastni odbor in ves hrvatski narod radi smrti Vašega predsednika in narodnega voditelja. Predsednik oblastnega odbora dr. Natlačen.«

V Zagrebu nič izjemnih odredb

6 Zagreb, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je Vasiljević, ki nadomešča šefa zagrebske policije Vragovića, dal časnikarjem komunikacije, ki mu ga je dal po nalogu notranjega ministra veliki župan. Glasi se: »Z ozirom na vesti zagrebskega časopisja, da se nameravajo v Zagrebu odrediti izjemni ukrepi z izmenjavo policije z orožništvom, številnimi aretacijami, se uradno ugotavlja, da so te vesti popolnoma izmišljene. Ni nobene namere o zamenjavi policije in nobena naredba o aretacijah se ni izdala. Belgrad, datum. Iz kabineta notranjega ministrstva.« Ta komunikacija prinaša vse zagrebsko časopisje z debelimi črkami, samo »Hrvat« vztraja pri svojih prvotnih trditvah in piše o strahotnih ukrepih, ki bi se imeli podvzeti proti Zagrebu. Sličen komunikacije je izdalo redarstvo, v katerem se zatrjuje, da so neutemeljene vse vesti o ostavki nekaterih funkcionarjev zagrebskega redarstva, kakor tudi o zamenjavi policije z orožništvom.

Obča žalost v Zagrebu

6 Zagreb, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Danes je ves Zagreb pod vtisom smrti Stjepana Radića. Na ulicah so zbrane množice ljudstva, tako da izgleda mesto kakor na praznik. Trgovine in delavnice so zaprte. Proglašena je obča žalost. Kljub temu se povsod čuje vprašanje, kaj bo sedaj. Iz vseh ust se čujejo komentarji. Največje je zanimanje za to, kdo bo Radićev naslednik v vodstvu stranke. Dr. Maček je danes izjavil: »Oporoke ni. Navodila so od prej.« Nekateri so mnenja, da bi bil naslednik dr. Trumbić, ki da je mož bodočnosti. Del mladine je pred Trumbićevim stanovanjem priredil Trumbiću ovacije: »Živio bodoči vodja hrvatskega naroda!« Trumbić pa je molčal.

Veliko zanimanje vlada tudi za Pribičevićevo zadržanje. Pa tudi on molči. Vendar se dvomi, da bi on mogel obdržati to mesto. Mnogi napovedujejo borbe med strankami KDK.

Vse to so prerokovanja in je težko biti prerok v Zagrebu, ki je tako razburjen. Mnogi širijo vesti o nasilnih ukrepih, ki bi jih naj vlada podvzela. Vendar so vsi prepričani, da se bosta ohranila red in mir. Posebno zupanje uživa mirno zadržanje policije. Glavno zanimanje je osredotočeno v priprave za pogreb, pri katerem se pričakujejo mase sveta. V Zagrebu se mudi danes že več deputacij.

Ob priliki prenosa posmrtnih ostankov iz Radićeve vile v Seljački dom so zvonili v zagrebskih cerkvah. Zagreb je v pričakovanju, ne da bi vedel, kaj bo prinesla bodočnost.

Ob 11 se je vršila seja zastopnikov skupin v zagrebskem občinskem svetu. Sklenilo se je, da bodo trije zastopniki skrbeli za udeležbo pri pogrebu. Radićevi rodbini se je izreklo sožalje. Na dan spreveda se bo vršila žalna seja. Pogrebne stroške nosijo zagrebska občina, zagrebska ter osiješka oblast. Občinski svet se ves udeleži pogreba.

6 Zagreb, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Ravnateljstvo denarnih zavodov je imelo sejo, s katere je poslalo sožalje Radićevi rodbini. Sklenilo se je, da bodo banke danes zaprte.

Upravni odbor zagrebske borze je imel sejo, na kateri je imel predsednik Šverljuga govor, v katerem se je spominjal Stjepana Radića. V znak žalosti se je sklenilo, da se danes ne vrši borzni sestanek. Nato se je Šverljuga podal v dvorano in sklep sporočil.

Ob 12 se je vršila žalna seja zagrebske trgovske in obrtne zbornice. Pokojnikovi rodbini in stranki se je izreklo sožalje. Sklenilo se je, da bodo danes do 5 popoldne vse trgovine zaprte. Ravno tako na dan pogreba. Člani zbornice se udeležijo pogreba.

Dopoldne je okrog sto delavcev kurilnice državnih železnic zapustilo delo ter s črno zastavo korakalo na Markov trg. Okrog 11 so se vrnili na delo.

Smrtne postelje v Seljački dom

č Zagreb, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Popoldne ob 5, so se prenesli Radičevi posmrtni ostanki iz njegove vile na Hercegovački cesti v Seljački dom na Zrinjevcu, kjer so ga položili na mrtvaški oder v dvorani, ki je bila slovesno okrašena. Meščanstvo je tvorilo špalir po vseh ulicah od Hercegovaške ceste do Zrinjevca. Krsto so stražili Sokoli na konjih in akademiki, za krsto člani njegove rodbine razen njegove žene Marije, ki se je radi slabosti že popreje odpeljala v avtomobilu v Seljački dom. Dalje so sledili poslanci in zastopniki oblasti in raznih društev ter številno meščanstvo. Po sprevodu se je meščanstvo mirno razšlo. Jutri od 6 dalje bo imelo pristop tudi občinstvo.

Kiparja prof. Rudolf Valdec in prof. Davorin Hotko sta pripravila obraz pokojnega Stjepana Radiča za posnetje maske, ki sta jo napravila še v teku noči.

Zopet napačna poteza

č Zagreb, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Poslovni odbor KDK je imel sejo. Sklenil je, da se vrši pogreb v nedeljo ob 10. Določila se je pot, po kateri se bo sprevod pomikal. Odklonil je ponudbo vlade, da se vrši pogreb na državne stroške in izjavil, da se ne želi, da bi se udeležili pogreba niti zastopniki vlade in narodne skupščine niti zastopniki strank vladne večine. Poslanci KDK se pozivajo, da se v soboto popoldne ob 5 udeležijo seje v hrvatskem saboru.

Oblastni odbor in klub KDK sta izdala posmrtnice na čast Stjepanu Radiču.

v Praga, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Češka agrarna stranka in vlada hosta k Radičevemu pogrebu poslali veččlansko delegacijo.

Radič je umrl radi oslabelosti srca

č Zagreb, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Davi ob 6 je prispela sodna komisija v vilo Stjepana Radiča, da ugotovi neposredni vzrok smrti, kar je velike važnosti za preiskavo o uboju. V komisiji so bili državni pravdniki dr. Šilič, sodni svetnik Janko Gogolja, zdravniki dr. Jurak, dr. Ivković, dr. Radonjičić, dr. Gottlieb, dr. Ivančević, dr. Čepulić in dr. Hale. Komisija je končala svoje delo že popoldne.

Na mrtliču ni nobenih oteklin. Obraz kaže običajno mrtvaško bledico. Obdukciji so prisostvovali tudi pokojnikovi zdravniki. Po obdukciji je bilo truplo balzamirano. Dr. Jurak je dal časnikarjem sledeče obvestilo:

»Smrt je nastopila radi slabosti kot posledica močnega omaščenja srca. Nadalje kot posledica sladkorne bolezni, ki se je ojačala po zadobljenih poškodbah. Direktna gnojna vnetja, ki bi izvirala od zadobljene rane radi strela, se v trebuhu niso našla. Trebušna votlina je čista. Rana, ki jo je prizadejal strel, se je po izvršeni operaciji zacelila. S te strani ni bilo neposrednih posledic. Pač pa so posledice posredne. Na eni strani dobljena rana, na drugi strani operacija sta poslabšali stanje, tako da je končno radi slabosti srca nastopila smrt. Teža pokojnikovih možgan znaša 1450 gramov.«

Bil je velik prijatelj Čehov

v Praga, 9. avg. (Tel. »Slov.«) »Bohemia« piše: Radič je padel sredi najhujšega političnega boja. Brez misla in brez cilja sprožena krogla je zadela dva Radiča, voditelja Hrvatov in pomembna politika. Ob odru Stefana Radiča žaluje ves njegov narod in vedno višje žviga plamen ogorčenja, ki bi utegnil biti dovolj močan, da razžene težko pridobljeno edinstvo. »Prager Presse« piše: Smrt

Radiča je oropala Evropo enega najizrazitejših politikov. Za Hrvate pomeni to težko izgubo, tembolj, ker se v tem trenutku ne ve, kdo bo po njegovi smrti vzel vajeti v roko. Dasi se posledice zaenkrat še ne morejo pregledati, je vendar upanje, da bo kraljevina SHS iz te krize izšla neoslabljena in da bodo Hrvati in Srbi zopet edini skupno gradili svojo državo. »Venkov« pravi: Redko kedaj se je posrečilo kakemu politiku, da bi svoje življenje končal na višku svojega delovanja. Stefan Radič je imel to srečo. Umrl je kakor dober vojak na bojnem polju, bila je bolesta smrt, toda junaška, smrt, ki je zaključila izredno živahno življenje. »Česke Slovo« opisuje Radiča kot velikega prijatelja Čehov. Radič je dobro govoril češko in spisal celo vrsto publikacij. Z njegovo smrtjo zgubi Jugoslavija zelo pomembnega politika. Razumel je bolje kot vsak drugi, boriti se za svoje prepričanje in njegov vpliv na javnost je bil nenavadno velik.

Sodba inozemstva

v Dunaj, 9. avg. (Tel. »Slov.«) O smrti Stjepana Radiča pišejo dunajski listi v splošnem s sočustvovanjem, ko ga je smrt pobrala na višini njegovega političnega delovanja. »Neue Freie Presse« označuje Radiča kot singularno prikazen, rojenega opozicijskega, ki pa je v gotovem oziru ostal vedno isti. List piše: Hrvatski oboževalec je svoje oči zaprl v trenutku, v katerem se je nahajala jugoslovanska država v težki krizi, ko se je med Belgradom in Zagrebom odprlo globoko brezdnost in ko so čustva do skrajnosti razburjena. List naglašja zmernost zadnjega manifesta, ki ga je Radič izdal s svoje bolniške postelje. On, ki je živel kot borilec, je umrl kot državnik v višjem zmislu. Država mora živeti. To si morajo v kraljevini SHS predočiti v trenutku njegove smrti. Naj bi bil on zadnja žrtev, ki jo je zahteval v Jugoslaviji politični fanatizem. »Neues Wiener Tagblatt« izjavlja, da se mora sedaj življenjsko vprašanje Jugoslavije, boj Hrvatov proti velesrbski hegemoniji, izvojevati brez prvobornika Radiča. »Reichspost« objavlja članek izpod peresa njenega glavnega urednika dr. Funderja, katerega so z Radičem vezale mnoge osebnosti: Krvava senca se je dvignila nad jugoslovansko državo. Ta smrt je morda najusodnejši trenutek, ki je zadel Jugoslavijo, temoten prolog k njeni desetletnici. List označuje Radiča kot eno najizrazitejših pojav povojne dobe, v katerem je hrvatsko kmetstvo ljudstvo videlo svojega polboga, v času, ko je bilo politično življenje bogato na pomembnih državniških, v času številnih diktatur in nasilnikov in v času še številnejših diletantov demokratičnega, pa v času, ko je bilo manj res popularnih osebnosti. Radič je imel tri velike darove. Bil je sposoben organizator, dober ljudski tribun in Hrvat. Toda njegovo neredno mešanje je pokazalo jasno, kako je sijajnemu demagogu in narodnemu organizatorju manjkala moč za pozitivno graditev države. Živeči Stjepan Radič je bil za jugoslovansko enotno državo velika zadrega. Paj ji bo prinesel mrtvi Radič, ki ostane v mislih naroda v luči borca, ki je padel krvav za hrvatsko pravo? Njegov duh še po njegovi smrti dviga grozečo roko proti Belgradu. List podaja v strnjeni obliki celotno delovanje Radiča do političnega udejstvovanja v zadnji monarhiji in v novi Jugoslaviji in izražajo željo, da se s končno ureditvijo države uredi tudi velika opora evropskega miru.

»Arbeiter Zeitung« prinaša uvodnik o Stjepanu Radiču, v katerem navaja uvodoma splošne reminiscence in poudarja, da Radič ni bil značaj, bil pa je heroj svojega naroda. Radič je kazal nekaj časa zavezništvo boljše-

vikov iz Moskve, nato pa se boril z isto vneto za naklonjenost svojega kralja, proklamiral vojsko proti Srbom, drugičkrat pa zopet poskušal dobiti zvezo z njimi. Radič je imel le eno linijo: bil je in ni hotel biti ničesar drugega kot Hrvat. Vse to njegovo skakanje iz ekstreme v ekstrem je služilo cilju — hrvatske samostojnosti. Temu cilju je bil zvest ali pa se je vsaj stalno k njemu povračal. Smrt hrvatskega voditelja, ki meče senco preko cele države, opominja k spreobrnitvi vseh in če do te pride, bo prišlo tudi do očiščenja.

»Wiener Neuste Nachrichten« imenujejo Radiča nekronanega kralja hrvatskih kmetov in obžalujejo, da je z njim odšla na drugi svet ena izmed najinteresantnejših osebnosti evropske politike.

Tudi največji del nepolitičnih listov posveča Radiču uvodne članke, v katerih navajajo zanimive podatke iz njegovega življenja. Tako n. pr. da je prestavil avstrijsko himno na hrvatski jezik, da je bil prijatelj Moskve in da je ljubimko iz boljševizma, potem pa da se je sprijaznil z jugoslovanskim kraljem.

v Berlin, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Berlinski listi pišejo mnogo o smrti Radičevi. Vsi izražajo bojazan, da njegova smrt pomeni zaenkrat še nedogledno poostrejen notranjopolitičnih konfliktov. »Vossische Zeitung« smatra, da je višek krize v Jugoslaviji morda že prekorajčen, ker se jo množica tekem sedemtedenske bolezni že lahko polagoma pripravila na katastrofo. V času od atentata dalje se je o državljanski vojni toliko govorilo, da se skoro lahko smatra, da se je bodo ubranili, če hrvatske mase ostanejo mirne in če belgrajski politiki ne bodo storili nobenih nepremišljenosti, kar je v tem trenutku nevarno. »Berliner Tageblatt« pravi: To je bil mož, ki bo manjkal v svoji državi, ko bo morala nastopiti pot, ki je edino možna k miru in ki bo zato manjkal tudi Evropi.

Laški listi podčrtujejo Radičeve kaprice

e Rim, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Vsi listi prinašajo o Radičevi smrti in o njegovem življenju obširna poročila. Splošno se vsi listi strinjajo v tem, da je bil Stjepan Radič zelo nadarjen človek, pa ne več kot spreten demagog, ki je znal spretno izrabljati nagone mase. Bil je nemiren, kapricast mož, ki je spreminjal ideje in načrte od dne do dne, danes pobijal ideje, ki jih je včeraj propagiral. Svoj narod je hotel privedi do veljave in razbiti sedanjo vladno večino, pa si ni bil na jasnem, kako naj to praktično izvede. »Turinska« »Stampa« meni, da se lahko nadaljnji razvoj v Jugoslaviji mirno presoja, ker je hrvatski narod miren. Bližnji dnevi ne bodo prinesli nobenih sprememb, ker bo hrvatski narod te dneve posvetil proslavi svojega tribuna, politična vprašanja pa bodo stopila v ozadje.

»Giornale d'Italia« piše, da se zakoni narodnosti in plemen, ki imajo lastno življenjsko moč in kulturo, ne smejo kršiti brez kazni, da bi se dosegle diplomatske kombinacije in umetne politične tvorbe. Velika napaka Belgrade je bila njegova popolnoma napačna zunanja politika. Preveč so se upali in spuščali so se v pustolovščine, ki niso mogle dobro končati, namesto da bi vodili v prvi vrsti pametno politiko nasproti Italiji, in stremeli po dobrih razmerah z ostalimi sosedmi. Eksperimentirali so z Albanijo, kjer je Italija napravila red, ter z Grško in Bolgarsko. Edino opravilo je, da je Francija kriva za to napačno zunanjo politiko, ker Francija goni Jugoslavijo k političnim pustolovščinam, jo oborožuje in

hujska, ter ji končno tudi nalaga bremena in obveznosti male antante.

Francija se preveč vznemirila

v Paris, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Radičeva smrt je v Franciji, kjer so poostrejen razmer v Jugoslaviji opazovali z vedno večjo skrbjo, povzročila živahno vznemirjenje. V političnih krogih in v listih se izražajo bojazan, da bo ogorčenje Hrvatov vzplamtelo na novo in dovedlo do tega, da bo nasprotstvo med Belgradom in Hrvati postalo morda še večje. Listi pišejo, da je situacija silno resna in da so možne komplikacije, katerih posledice za celokupno situacijo v Jugoslaviji ni mogoče pregledati. »Journal« pa smatra, da ima energična vlada v Belgradu, ker je opozicija oropana svojih voditeljev, najboljšo priložnost napraviti red. Koroščevo ministrstvo je lahko kos tej nalogi. V spominskih člankih pariških listov se Radič označuje kot politično zmešana glava, ki je v svojem burnem življenju vedno padal iz ekstreme v ekstrem.

Tudi večerni listi obširno pišejo o Radičevi smrti. »Temps« piše: Posebno značilna poteza Radičevega značaja je bila njegova politična nestalnost. Padal je iz ene ideje v drugo ter se je danes boril proti onemu, kar je včeraj proslavljali. Navzlic taki nestalnosti njegove politike je imel Radič tolik vpliv na hrvatske mase, da ima njegova smrt lahko najusodnejše posledice. Vsekakor moramo biti pripravljeni na to, da bodo ekstremni elementi hrvatske seljačke stranke poskušali iz tega kovati kapital proti vladajočemu režimu in vladi v Belgradu. Ker pa je Radič sam najodločnejše odklanjal ogroženo edinstvo države, se lahko upa, da njegovi pristaši v boju proti Srbom ne bodo šli tako daleč, da bi nastala resna nevarnost za državo. Tudi »Liberte« roti Hrvat, naj se ne maščujejo za smrt Radiča z obupnimi dejanji, ker bi bila s tem ogrožena ne samo Jugoslavija, temveč tudi mir Evrope.

Romunija o Radiču

v Bukarešta, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Tukajšnji listi zelo obširno razpravljajo o Radičevi smrti. »Adeverul« in »Lupta« razpravljajo o položaju, ki je nastal po Radičevi smrti. Uradna agencija »Rador« objavlja komunikacije zunajnega ministrstva, ki pravi, da je položaj v Jugoslaviji miren. Vse vesti o tem, da je bilo proglašeno obsedno stanje, so napačne in tendenciozne.

Poslanca Popovič in Jovanovič-Lune izročena sodišču

r Belgrad, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila seja imunitetnega odbora kot nadaljevanje včerajšnje seje. Na včerajšnji seji so gotovi člani odbora izrekli željo, da bi dobili obvestila od preiskovalnega sodnika o nekaterih momentih preiskave. Na temelju teh sklepov je predsednik imunitetnega odbora Slavko Dukanac obiskal preiskovalnega sodnika in dobil od njega potrebna obvestila, ki omogočajo sklepanje o glavnih vprašanjih. Imunitetni odbor se je na današnji seji postavil soglasno na stališče, da je treba narodna poslanka Tomo Popoviča in Jovanovič-Luna izročiti sodišču, ne da bi se spuščal v to, ali sta kriva ali ne, in ali so dokazi za njuno krivdo.

Novosadska vremenska napoved: Lepo.

Slabi severni vetrovi. Temperatura se bo znižala. Spočetka oblačno. Pozneje se bo zjasnilo. Dežja najbrž ne bo.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma jasno, zmerno vroče.

Franc Terseglav:

Dve srečanjii

Imam žal izredno slab spomin tako za letnice kakor za podrobne okoliščine kakšnega večjega dogodka. Zato se ne spominjam, katerega leta je bilo — zdi se mi pa, da so se takrat v Ljubljani zbrali poslanci SLS s hrvatskimi pravaškimi narodnimi zastopniki na svoje vrste sabor — ko je stopil v mojo uredniško pisarno g. Stjepan Radič. Morebiti pa je bilo to ob drugi priliki. Kakšnih dvajset let je od tega vsekakor že preteklo. Stjepan Radič je napravil name takoj neizbrisni vtis, ki je bil seveda povečan po vsem, kar sem že vedel o tem politiku, ki je v času največjega nvanjega pritiska na eni in sovražnega razpoloženja prezirajočega velikašva ter lenega meščanskega narodnjakarstva na drugi strani organiziral »eredo« (kakor so takrat zabavljali) hrvatskih kmetov. Ko sem ga opazoval, ko je z njemu lastno strastjo brskal in listal po mojih knjigah, mi je takrat najbolj padel v oči kontrast med njegovo, v vsaki besedi razodevajočo se oslepljeno-jarko, pa obenem toplo inteligenco ter posebno skromnostjo, ki sem jo deloma izvajal tudi iz one svojevrstne reakcije na sistematična preganjanja in omalovaževanja, ki jo opažamo pri mehihkih dušah. Toda v pokojnikovo tako silno vsakemu vtisu odziva jočo in podajajočo se naravo je bila vlita jeklena skrajno odporna žilavost, kakor je bilo njegovih otroški preprostosti pridruženo veliko zdrave prostonarodske lokavosti, ki mu je časih kar zabliščala iz milih malih oči. Seznanil sem ga pri tej priliki i s svojci; in dasi je bil obisk kratek, sva ga z ženo ohrani-

nila dve desetletji z nezmanjšano silo prvega vtisa; takoj nama je padla v oči tako neka sorodnost, kakor na drugi strani nič manj velika disparatnost z dr. Krekom.

Kakšen je bil povod takratnega bivanja Stjepana Radiča v Ljubljani, ne vem več natančno; bil je pa političen. Med hrvatskim seljačkim in slovenskim krščanskosocialnim pokretom, ki se je politično izrazil v ljudski stranki, so bile bitne dotikajoče točke, predvsem gotovo najvažnejša v skupni vzraščeniosti iz dna narodove duše. Da je imel Krek tako po svojih idejah kakor osebno velik vpliv na pokojnega voditelja hrvatskega naroda, vem; kakšne so bile v podrobnosti njune zveze in odkdaj so se začele, to odkriti, bi bila hvaležna naloga drugega. Na vsak način sem bil ob času, ko me je pokojni obiskal, neglede na to, da sem i sam od sebe od prvega početka globoko simpatiziral z njegovim pokretom — prvim demokratičnim na Hrvatskem sploh — tudi od dr. Kreka močno vplivan ter sem premleval navdušen načrt, kako bi se dala pridobiti za Radičev ljudski zamisel hrvatska katoliška duhovska in svet-ska inteligenca, da bi vanj vstopila in ga prepajala, pa sem raditega imel s svojimi dragimi prijatelji, prvimi »Domagojci«, parkrat zelo vroče debate. Seveda je poleg čisto gosposke miselnosti velikega dela takratne hrvatske duhovščine in močno državnoopravne, aktualnim ljudskim potrebam ne odgovarjajoče orientacije tudi laikov, pa neizogibnega vprašanja moči in vodstva, bila glavna zapreka v pojnih o Neizrekljivem in Nezapodljivem, ki pa vendar skozi vse vekove tako ostro in silno določuje vse človeško zasebno in javno

dejanje in nehanje... Pri tej priliki naj omenim, da je bil Stjepan Radič po vtisu name religiozna natura, kakor se razume pri večini tistih, ki so se, kakor on, globoko vtopili v ruski način pojmovanja življenja; bil je pa tudi nagonsko tako zvezan s hrvatsko narodno dušo, da je nosila nehotne njegova religioznost, če se ne motim, tudi nek katoliški ton; vendar se mi je, po pravici rečeno, zdel ta zelo lahek, ker pokojnik, kaotično kipeče, nemirne, vedno v nedoglednost snujoče narave, neglede na antikatališke vplive iz svoje naučne vzgoje in antipatijo do historičnih in socialnih vezanosti takratnega hrvatskega katolicizma, že po naravi ni imel stitega čuta za formo, izdelanost in določenost, ki tako bistveno odlikuje katolicizem, in katerega je imel, mogoče kot rezultat hude borbe s svojo istotako bujno naravo, v toliki meri naš dr. Krek. Bodi kakorkoli, z Radičem se nisva poslej več videla in se tudi nisva, vsaj zavestno ne, iskala.

Zopet ne vem, ali se motim v času ali ne, vdrugič sem videl pokojnega lani, tako se mi zdi skoro za gotovo, ko je kot mandatar krone na terasi narodne skupščine narekoval časnikarjem dolgo deklaracijo. Bil je to vsaj na videz drugi Radič nego oni, s katerim sva se pred 20 leti razgovarjala liki dva študenta, ki iščeta drug v drugem. Sedaj sem imel pred seboj človeka, ki je dosegel skoro najvišji vrh državniške lestve, bliskega vladujočim, obkroženega od svite, skozi katero se nisem hotel preriniti do njega, kolikor me je mikalo. Bil sem tudi prepričan, da je moja malenkost, če ne čisto pozabil, pa gotovo izgubil toliko iz vidika, da nisem mogel zanj predstavljati

nobenega interesa. Kaj se je vse v ti dolgi vmesni dobi zgodilo in na kakšna nasprotna konca naju je usoda zanesla!...

Toda letos, spet ne vem, katerega meseca, bilo pa je sigurno spomladi, sva se vendar srečala, drugič in zadnjič v življenju. Po posredovanju prijatelja sva se našla v kulorih narodne skupščine, kjer mi je prišel pokojni nasproti s svojim nečakom Pavlom. Kakšno presenečenje zame, ko me je Stjepan Radič takoj spoznal, me, kakor je to bilo v njegovi odprti naturi, najprisrčnejše pozdravil, in se pri prvi besedi z najtoplejšim akcentom spomnil moje žene, kakor da smo se komaj včeraj ločili. Nato je s svetopisemsko lepoto besede začel slavospev ženi sploh, kakor sem ga podobno čul tolikrat tudi od našega rajnega slovenskega genija. Bile so to najgloblje besede, ki sem jih tekom par ur, ko sva bila skupaj, slišal od njega na tem slučajnem sestanku, nad katerim je ležala neka turobnost, ki sem jo kljub neupadajoči znani vedrosti Stjepana Radiča ves čas občutil. Povabil me je takoj na skupno kosilo v vili pokojnega Pavla, in nikoli ne bom pozabil, s kakšnim otroškim zadovoljstvom me je ob vstopu pokazal na prijazni dom, kjer bo moj Pavle v krogu svoje družine preživel v pokoju svoja stara leta. Kako vse drugače je hotela ne-pojmljiva usoda!... Sicer pa se mi je zdelo, da je v rajnem, dasi je baš takrat bil z vso njemu lastno neutrudljivo impulzivnostjo v sredi najhujšega parlamentarnega boja, od našega prvega sestanka pred tolilikimi leti nekaj popustilo, ali ne vem kaj; nekaj neopredeljivega v njem se je bilo komaj opazno izpremenilo, mogoče pa sam nisem bil razpolo-

Japonski ultimat Kitajski

v London, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Japonska vlada je izročila včeraj v Peking uoto, ki jo angleški listi označujejo kot ultimat in v kateri japonska vlada ne priznava kitajsko ukinitve kitajsko-japonskih pogodb in izjavlja, da je pripravljena na podlagi obstoječih pogodb začeti nova pogajanja. Če bi Kitajska vztrajala pri svoji zahtevi, bi bila Japonska prisiljena, v varstvo svojih interesov ukreniti druge korake.

Kellog odklanja Rusijo

v New York, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Kellog je na konferenci s časnikarji v državnem departementu najodločneje izjavil, da ne more pristati na povabilo Rusije in Španije k podpisu njegovega pakta. Rekel je, da ne želi, da bi vsled soudeležbe Rusije bil zaveden k razpravam za priznanje Rusije.

Polet male antante

v Praga, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Okrožni polet okoli držav male antante je bil danes končan v Pragi. Leteli so danes na progi Belgrad—Zagreb—Brno—Praga. Do 18.30 je prispelo v Prago 13 letal. Ker je 6 letal že medpotoma bilo izključenih iz konkurence, ostane še 8 letal, o katerih prihodu pa do sedaj še ni nič znanega.

Maša za utopljenega mornarja

e Trst, 9. avg. (Tel. »Slov.«) V stolnici sv. Justa se je danes vršila slovesna črna maša za mornarje, ki so zgubili življenje v potopljeni podmornici. Sv. mašo je daroval namesto škofa msgr. Mecchia.

Drobne vesti

v Bukarešt, 9. avg. (Tel. »Slov.«) »Vitorul« piše k potovanju romunske delegacije v Berlin, da je od obnove pogajanj z Nemčijo pričakovati dobrih uspehov. Opozarja pa romunsko vlado, da nikakor ne sme glede gotovih romunskih zahtev odnehati niti pičice.

v Bukarešt, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Iz Constanze se poroča, da je nemški parnik »Olimpiac« na poti iz Batuma v Constanzo zadel ob skale pri rtu Milov in tam obličal. Danes dopoldne so iz Constanze odposlali ponesrečeni ladji pomoč.

v Budimpešta, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Kakor se govori, je tukajšnja politična policija prišla na sled velikemu komunističnemu pokretu. Preiskava je v teku in v nekaterih dneh bo objavljen uradni komunik.

v London, 9. avg. (Tel. »Slov.«) »Daily News« poroča, da je lord Cushendun dobil nalog, da se kot zastopnik Chamberlaina udeleži podpisa Kellogovega pakta v Parizu. — Zdravniki so izjavili, da je Chamberlain dela nezmožen in da je potreben daljšega dopusta.

v Varšava, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Danes se je začel v Varšavi 35. kongres mednarodnega delavskega združenja v prisotnosti predsednika poljske republike. Iz Anglije je prisotnih 76, iz Amerike pa 78 delegatov.

v Carigrad, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Vsled neprestanih neviht so v mnogih delih Turške nastali veliki požari. Tako gori znani belgrajski gozd pri Carigradu že več dni. Vsa prizadevanja gasilcev, da bi požar pogasil, so ostala brezuspešna. Pri Alkoli ob železniški progi Carigrad—Odrin je zgorela največja turška tovarna sladkorja. Tam je zgorel tudi neki hotel. V Brussu je požar uničil četrtino mesta.

Znamenita izkoptina

Pri popravilu cerkve sv. Vida na gradu so odkrili iz l. 1399., in sicer Matije iz Arada in Parlerja.

žen. Osnovne črte pokojnega prijatelja pa so z neizbrisano jarkostjo sevale skozi malo prijetno temo politične »zlobe dneva in časa«. Med drugim sta Stjepan in Pavle z izredno gorkoto hvalila redovnice in njihovo kulturno delo usmiljene človečnosti v Belgradu. (Iz okna Pavlove vile se vidi njihov lepi dom.) Ločili smo se na cesti pred »Oficirskim domom«. Stjepan Radić me je poljubil na lici: »Z Bogom, Franjo!« Nekaj se je v meni odtrgalo in komaj čutno so se mi zarosile oči... Podobno, le še v veliko večji naglici, sva se bila pred 14 leti poslovila z dr. Krekom.

Oba obraza, Krekov in Radićev, sta bila od silne roke kakor nedovršljivo velik zamisel grobo zgnjetena kot iz zemlje. Bila sta oba mogočno-čutni, naravnost telurični naturi, velikana, od katerih pa je ena, Krekova, imela v sebi deloma vrojen, še bolj pa samovzgojen, stilen, urejajoči in brzdaajoči ter izravnaajoči formni princip. Tudi se mi zdi, da je v Krekov naravi bilo več notranje napetosti in kompliciranosti nego v Radiću; žal da nam o največjem človeku našega naroda še danes ni še nihče podal resnične duhovne podobe, ki se iz izgovorjene in pisane besede človekove nikoli ne da adekvatno izgonetati — časih beseda dušo celo zakriva. Enaka pa je bila v obeh sila sugestije na množico, ki se ne da razlagati samo iz obema svojimi sijajne inteligence in temperamenta (Stjepanov rano umrli brat Ante je bil mogoče še večji um od njega), ampak predvsem iz neke neopredeljive čisto osebene moči: narod je v obeh čutil vtelesenje samega sebe, s svojimi pozitivnimi in negativnimi stranmi, v obeh svojo lastno, drugo od druge tako različno, veliko tvornost.

Ljubljana, 9. avgusta 1928.

J. Sediv:

Politični položaj v Bolgariji

Komaj je bolgarsko narodno sabranje odglasovalo proračun in šlo sredi julija na počitnice, je uboj voditelja makedonske revolucionarne organizacije Protogerova zopet močno zelektriziral sicer že precej mirno politično ozračje. Ta uboj ima na vesti drugi voditelj in ljut Protogerov nasprotnik general Ivan Mihajlov. Vsa makedonska revolucionarna organizacija se je nenadoma razdelila v dva nasprotna tabora. Čeravno je bil položaj poseben v Petriču in Džunaji zelo napet, vendar ni prišlo do večjih spopadov med obema kriloma. Zdi se, da se bo general Ivan Mihajlov postal vodstva nad vso organizacijo. Vpliv generala Mihajlova je v zadnjem času zelo zrasel; razen tega ima na svoji strani celo makedonsko revolucionarno mladino in več kot polovico starih revolucionarjev. Zato ni upati, da bi kongres organizacije obsodil generala Mihajlova na smrt zaradi duševnega očetovstva Protogerove smrti. Skoraj trdno se sme pričakovati, da ga bo velika večina izvolila za voditelja. Večina pa si bo izsilila pokorščino manjšine.

Tudi vlada na tihem podpira Mihajlova. Z vso energijo bi vlada zatlrala poskus manjšine, da se upre večini in vznemiri v Bolgariji javni red in mir. Boji med obema taboroma v makedonski organizaciji bi mogli zanetiti v celi Bolgariji kruto državljansko vojno in vreči sedanjo vlado. Bolgarija pa potrebuje miru že zavoljo tega, ker hoče v kratkem začeti pogajanja za inozemsko posojilo, s katerim bi se rešila gospodarska kriza.

Vlada si je svestna moči in vpliva makedonske revolucionarne organizacije; zato se ne bi rada z nobeno skupino spustila v odkrit boj. Raje si prizadeva, da bi pomirila sprte voditelje. Protogerovi pristaši pa niso preveč navdušeni za pomirjenje, ki bi za nje pomenilo kapitulacijo. Zaradi tega skušajo oslabiliti Mihajlov vpliv s tem, da ga dolže, da dela v soglasju z vlado. Ta razlog so hoteli Mihajlovi pristaši ovreči z dejanjem. V noči na 3. avgust so vrgli bombo na policijsko ravateljstvo v Sofiji.

Težki položaj Ljapčeve vlade skuša izkoristiti za svoje osebne koristi bivši ministrski predsednik A. Cankov.

Ljapčev kakor tudi Cankov sta poslanka Demokratske zajednice (Demokratski Sgovor), ki šteje med 275 poslanci narodnega sobranja 168 poslancev. Nastala je leta 1923 po uboju ministrskega predsednika Stambuliškega iz narodno napredne, demokratične in radikalne stranke, da bi zagotovila prevratu trajen uspeh. Od prevrata 9. junija 1923 do dne 4. januarja 1926 je bil ministrski predsednik Cankov. Toda njegov krvavi in nasilni režim je vrgel celo državo v tako napeto in neznosno stanje kakor Pribičevičev režim Jugoslaviji. Cankov je moral prepustiti vladno krnilo drugemu voditelju svoje stranke, Andreju Ljapčevu, ki ni tako nasilen. A kakor svoj čas Pribičevič proti Davidoviču, ruje Cankov proti Ljapčevu in kakor Pribičevič ima tudi Cankov samo nebrzdano željo po oblasti, kateri podredi vse druge interese. Cankov bi se gotovo odcetil, a ima v Demokratskem Sgovoru premalo pristašev, na sedanjo vladno opozicijo pa ne more računati. Nikakor ne bi mogla podpirati tega nasilnega Markovova poljedelske stranke z 42 poslanci in socialistična z 10 poslanci. Ostalih 58 opozicijskih poslancev pa pripada osmim strankam.

Tako je Cankov zahteval za svoje krilo pet ministrstev, včevši notranje ministrstvo. Na sestanku v Čam Koriji pa je Ljapčev obvladal položaj. Tudi Cankov je pristal na Ljapčevo zahtevo, da se rekonstrukcija vlade odloži na poznejši čas. Tako je Bolgarija rešena vladne krize do dne, ko dobi zunanje posojilo. Seveda je težko biti prorok, ker Cankov v svoji oblastilnosti lahko izgubi potrpežljivost.

Skočil je skozi okno

v Budimpešta, 8. avg. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne so v neki sobi političnega oddelka na policijskem ravateljstvu zasliševali 28 letnega mehanika Ladislava Simona, ki je osumljen komunistične agitacije. Par trenutkov potem, ko se je zasliševanje začelo, je Simon zaklical policijskemu svetniku: »Bog z vami!« in skočil skozi odprto okno prvega nadstropja na cesto. Ni še gotovo, ali je hotel zbežati ali napraviti samoumor. Simon je smrtno nevarno ranjen ter so ga prepeljali v jetniško bolnico.

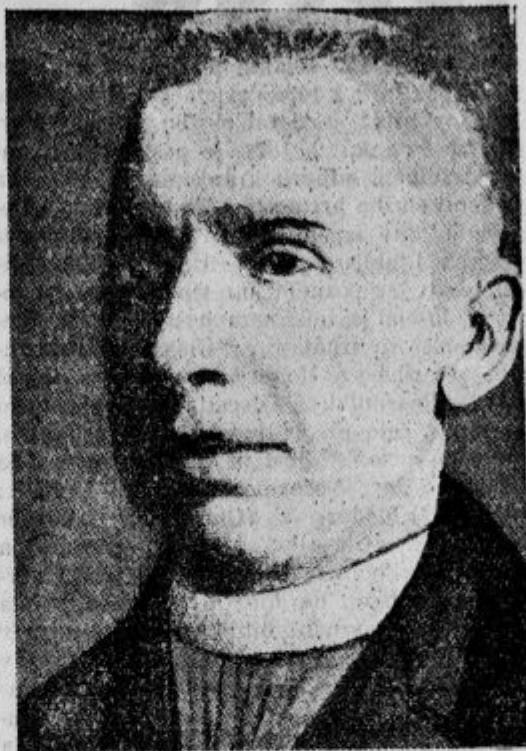
Gdansk dobil pravico

v Gdansk, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Konflikt med Poljsko in svobodnim mestom Gdanskim radi takozvane Westerplatte je bil sedaj poravnat na ta način, da se ta točka in skladišče municije prepusti Poljski, da pa ostane mestu Gdanskemu policijska in upravna administracija. Posebno si pridržuje Gdansk pravico pobirati pristaniške pristojbine, upravljati pristaniške naprave in razdeljevati mesta za pristajanje.

Olimpijske tekme

v Amsterdam, 9. avg. (Tel. »Slov.«) Moško plavanje na hrbtu 100 metrov: Prvo, drugo in tretje mesto je dosegla Amerika, četrto mesto Nemčija, peto Britanija, šesto Japonska.

† ANTON KOBLAR

Prav poseben slučaj je, da v istem času, ko leži v Zagrebu na mrtvaškem odru Štefan Radić, zatislil svoje trudne oči v Kranju Anton Koblar, od mladih nog velik slovnofil, Jugoslovani Radićevega koncepta, mož železne delavnosti in politično nemirnega duha. Letos bi bil praznoval svojo zlato mašo, nenadoma pa ga je zgrabila bolezen; iskal je pač pomoči v Leonišču, odšel pa je iz bolnice le umret v svojo župnijo, stari Kranj.

Anton Koblar, župnik in duhovni svetnik v Kranju se je rodil v Železnikih 12. junija 1854 iz željarske družine. Veliko ljubezen do svojega rojstnega kraja, polnega starih tradicij in domačega ponosa je ohranil vseh skozi in ta ljubezen do preteklosti ga je tudi pozneje nagnila k njegovemu najljubšemu delu, k zgodovini. Brezdvomno je veliko vplival nanj njegov prvi učitelj, železniški rodoljub in slov. pisatelj Jožef Levičnik. V srednjo šolo je hodil najprej v Kranju, nato pa je prišel v Ljubljano in bil gojenec Alojzijevega. Po dovršeni gimnaziji je stopil v ljubljansko bogoslovje in bil v mašnika posvečen 27. julija 1878. Po semeniških študijah je postal tajnik knezoškofa Janeza Zl. Pogačarja in mu je služil do njegove smrti leta 1884. Potem je odšel za kaplana v Mengeš, leta 1888, v Šenčur, leta 1889, pa se je vrnil kot kaznilniški kurat v Ljubljano. Leta 1900. je dobil župnijo v Kranju, postal duhovni svetnik in dekan. Leta 1896. je bil izvoljen v državni zbor. Bil je urednik »Slovenskega lista«, ki je hodil med tedanjima skrajnima strankama srednje, vendar narodno radikalno pot. Po svojem značaju je bil rajni na zunanaj hladan, skoraj mrzel, rezko humoren, v resnici pa nemiren, vedno snujoč in s sedanjostjo nezadovoljen mož. Samostojno je mislil in samosvoje ravnal. Kadar je delil do brote, v resnici zanje ni vedela levica. O njegovih krepkih volji in delavnosti priča mogoč ni ljudski dom v Kranju, kamor je slišal osredotočiti gospodarsko in prosvetno življenje. Ustanovil je tudi hranilnico in posojilnico in skrbel za človekoljubne ustanove: po njegovih zaslugi ima Kranj sirotišnico. Ustanovil je Kat. tisk. društvo v Kranju, nekdanjega provincialno liberalnega »Gorenjca« pa je spremenil v neodvisni katoliški tednik. Radi neustrašenega in stvarnega pisanja o vojni je bil »Gorenjec« kmalu ustavljen, njegov izdajatelj Koblar pa je moral zapustiti župnijo v Kranju in iti daljši čas v prognanstvo — v Zagreb, ali kakor je sam ironično rekel »na počitnice«. Iz podlistkov »Gorenjca« je zasnoval »Gorenjsko knjižnico« in pozneje »Izobraževalno knjižnico«. Po vojni se nemirni njegov duh ni mogel več uravnovešiti. Politika ga ni nikjer zadovoljila, opozicijski duh pa ga je pri zadnjih volitvah nagnil h kandidaturi na samostojni kmečki listi, ki jo mu pa cerkvena oblast ni dovolila. Politika mu ni bila ljubezniva spremljevalka, uporno se je boril z njo in slovensko politično časopisje, zlasti liberalno priča, kako je večkrat letelo kamenje nanj.

Kar za možem res ostane, pa je njegovo pisateljsko delo. Še kot bogoslovec je priobčil v Vrtcu »Črtice iz ruske zgodovine«. Kot škofijski tajnik je bil obenem urednik Škofijskega lista, kjer je priobčeval zgodovino ljubljanske stolnice, ki jo je latinsko spisal od leta 1701—14 dr. Gregor Thalnitsher. Ta spis je izšel leta 1882. tudi v ponatisku. V l. 1884—1887 je izdal pet zvezkov Zgodovina fare ljubljanske škofije, kjer je izšla zgodovina župnij: Sora, Preska, Naklo, Duplje, Goriče, St. Peter pri Novem mestu, Adlešiči in Šmarjeta. Sotrudniki pri tem delu so bili Iv. Vrhovnik, Iv. Sašelj in Janez Volčič. Koblar sam pa je popisal zgodovino sorške in preške fare. Tudi za pospešitev izdaje Wolfovega (Pleteršnikovega) slov.-nemškega slovarja ima on zaslug. Kot kaplan v Mengšu je raziskoval zgodovino Mengša in v petih letnikih poročila lj. šole v Mengšu priobčil lepe črtice iz menške zgodovine. Le-

topis Slov. Matice leta 1892. je prinesel njegovo Zgodovino železarstva na Kranjskem, v Domu in Svetu 1893 pa je z bolešno prisrčnostjo popisal svoj propadajoči rojstni kraj Železniki. Ko je leta 1891. začelo Muzejsko društvo za Kranjsko izdajati slovenska izvestja, jih je A. Koblar kot društveni tajnik urejal in v njih priobčil do leta 1903. nič manj kot 68 razprav in drobnih prispevkov, bodisi za starejšo literarno, cerkveno ali narodno zgodovino. Urednik izvestij je ostal do leta 1908. Najvažnejše med njegovimi razpravami so Drobntnice iz furlanskih arhivov (v več letnikih), O človeški kugi ni Kranjskem, Loško gospodstvo brižinskih škofov. Pasijske igre na Kranjskem; mnogo je razprav iz zgodovine Kranja in Ljubljane. V »Slovenskem listu« je od 1897—1900 priobčil 15 krajših razprav, istotako je v »Gorenjcu« pisal krajše zgodovinske črtice. V mladih letih je sodeloval povsod: pri Slov. Narodu, Slovincu, Zgodnji Danici, Lj. Zvonu in Domu in Svetu. Zadnja leta je zbiral gradivo za obširno zgodovino mesta Kranja, a prehitela ga je smrt. Naj po dolgem in nemirnem delu počiva v miru; Bog naj mu bo dober plačnik, v domači zgodovini pa si je sam postavil spomenik, trajnejši od železa.

F. K.

Na Brezje!

»La Croix« je pisala dne 18. februarja, kako so bile iz daljnje Kanade prišle matere padlih sinov na francoska bojišča in s svetim spoštovanjem zrla na tista s človeško krvjo prepojena tla. Francoskemu škofu, ki jih je spremljal, je ena izmed teh pripovedovala to-le: Moj sin je ležal v smrtnih drgetljajih na krvavi poljani in glasno klical duhovnika in vode. Ne daleč od tam je res ležal tudi težko ranjen nek vojni kurat, imel je odtrgani obe roki. Z naporom vseh svojih sil se je priplazil do umirajočega Kanadca in mu zaklical: »Gospodovo Telo nosim na svojih prsih shranjeno, sam ti ga dati ne morem, ampak če moreš, odpi mi mojo bluzo, vzemi ven torbo z Najsvetejšim in obhajaj samega sebe.« To je mladi Kanadec tudi storil z največjo pobožnostjo in dal zaužiti tudi umirajočemu kuratu, nakar sta oba zaspala večno v objemu evharističnega Kralja.

»Me kanadske matere,« je nadaljevala gošpa, »ne bomo vzele trupel padlih sinov seboj v daljnjo Ameriko, na zemlji, za katero so umrli, naj počivajo, kakor je tudi Kristus Gospod bil pokopan tam, kjer je trpel in umrl in ne kjer je bil rojen. Samo nekaj vas prosimo, zasejajte na teh grobovih naših sinov pšenico in ko dozori, pošljite nam klasje.«

Zgodilo se je tako. Francoski varuhi vojnih grobov so pšenico povito v bele marjetice, rudeči mak in plavico peljali v Kanado — tam so jo zasadili in bohotno kakor le v Kanadi je poglalo to žito iz bojnih poljan in služilo, po želji kanadskih mater, za moko hostijam po vseh kanadskih kat. cerkvah.

Evo, to je eden izmed tisočeri in tisočeri načinov kako drugod časte in slave spomin padlih.

Povsod drugod so bivši vojaki in bojvniki visoko spoštovani, uživajo ugled, le pri nas se še vedno marsikdo pomilovalno nasmehe in spodtakne, ko vendar so ti možje šli skozi rudeče morje krvi in grozot in skozi strašno puščavo zasmehovanja in zaničevanja celo med vojno. Tovariši, ne klonite! Tisti, ki imate podružnice in tudi že spomenik in lastni obžini, skrbite za najbolj potrebne invalide in sirote v okvirju Vaše soseske, ljubite se med seboj in ob spominu na prelito kri in težke prestane čase, odpustčajte in milo sodite človeška dejanja.

V nedeljo, 12. t. m. na Brezje po belih cestah Gorenjske k bistremu vreću v belem dvoru dobre Gospe! Ne bojte se truda ali pa dežja, ki bi bil letos prav blagodejen. Tisoč in tisoč kilometrov ste prehodili po galskem blatu, po nakopičenem snegu in plundri, premočeni, premraženi, od uši in podgan preganjani, pa bi sedaj ne šli za en dan na Brezje. Vsi gori k Njej! Poseben vlak vozi iz Ljubljane ob 7.40 poleg običajnih jutranjih. Poslužite se ga in na postajo!

Podpirajte Slovensko stražo!

Kupujte razglednice Slovenske straže!

Novo razglednice:

Tone Kralj: »Slovo«	Din 1.50
Tone Kralj: »Prešeren«	Din 1.50
Franč Zupan: »Podgorje na Koroškem«	Din 1.50
Zemljevid slovenskega ozemlja	Din 1.—

Nabirajte nove člane!

Letna članarina	Din 10.—
Za mladino do 21. leta	Din 2.—
Ustancvina	Din 250.—
Pokroviteljina	Din 1000.—

Slovenska straža v Ljubljani

Poljanski nasip št. 10

Kaj je novega

KOLENDAR.

Petek, 10. avgusta. Lavrencij, Pavla, Hugo. — Solnce vzhaja ob 4.59 in zaide ob 7.12.

ZGODOVINSKI DNEVI.

10. avgusta: 1810 se je rodil italijanski državnik Cavour. — 1835 se je rodil kipar R. Siemering. — 1875 je umrl geograf K. Andree. — 1888 je umrl zgodovinar G. Wefer. — 1901 je umrl slikar O. v. Faber du Faur. — 1896 se je na Kredarici otvoril Triglavski dom. — 1895 se je v Brezicah otvoril Narodni dom. — 1913 se je končala druga balkanska vojna. Mir v Bukarešti.

★ Češki bogoslovci iz Brna, Olomuca in Prage so se zelo pohvalno izražali o lepoti naše zemlje in o prijaznosti našega ljudstva. Obiskali so pod vodstvom zastopnika ljubljanskih bogoslovcev v soboto, 4. avg. zavod sv. Stanislava v St. Vidu, šmarnogorsko Marijo in Ljubno in sveti kraj, kamor poroma vsak Slovenec — Brezje, kjer so tudi prenočevali. 5. avg. so si ogledali divji Vintgar in prijazne Gorje, odkoder so se odpeljali v Bohinj. Lepoto Bohinja so občudovali 6. avg. Bled pa so pozdravili 7. avg. Povsod so jih prav prijazno sprejemali, kamor so prišli, tako so pripovedovali. Vseskozi so se zanimali za kulturne, gospodarske in politične razmere Slovencev. 7. avg. zvečer pa so se bratje Čehi od nas poslovili. Poslovilne besede tovariša Braneka so se izšle v globoko zahvalo za laskavi sprejem in v željo, da se prihodnje leto vidimo v zlati Pragi. Veseli nas, da so bili bratje Čehi z našo skromno postrežbo zadovoljni. Obenem pa se tudi veselimo snidenja na svetovaelavski proslavi 1929. I. da se bomo pa tedaj v bratski deželi lažje razumeli, bo v prih. šolskem letu v ljubljanskem semenišču za bogoslovce kurz za pouk v češčini po prijaznosti čehoslovaške konzulata v Ljubljani. Na nadaljnjem potovanju po hrvaški in srbski zemlji jim želimo veliko zadovoljnosti. Bog živi!

★ Cavtat — Radičev. Občinski svet v Cavtatu pri Dubrovniku je sklenil, da se mesto Cavtat prekrsti v Radičev, po umrlem Stjepanu Radiču.

★ Zveza jugoslovanskih hranilnic je na svoji zadnji glavni skupščini imenovala našega primorskega rojaka, gospoda Ivana Kranjca, direktorja Kranjske hranilnice v priznanje njegovega delovanja in zasluga za razvoj jugoslovanskega hranilništva za svojega častnega člana.

★ Kaj bo obravnaval socialni dan? Socialni dan, ki se bo vršil 9. septembra v Ljubljani, začne ob 10 dopoldne, bo obravnaval sledeče predmete: 1. Kapitalizem (dr. Aleš Ušeničnik). 2. Krščanska uredba družbe (Fr. Toseglav). 3. Zasebna lastnina (dr. p. Angelik Tominec). 4. Delovna pogodba (dr. Josip Ujčič). 5. Smernice socialnega dela (dr. Aleš Ušeničnik). Ker se vrši od 1. do 10. septembra velesejmska kmetijska razstava, lahko udeleženci socialnega dneva vzamejo izkaznice za velesojem, da si obenem istega ogledajo ter imajo na železnici ugodnost polovične voznice. — Odbor za socialni dan.

★ Odkritje spominske plošče Andrejčkovemu Jožetu — Podmilšaku. V Krašnji je bil pred kratkim ustanovljen pripravljalni odbor za odkritje spominske plošče svojemu rojaku — domačinu Andrejčkovemu Jožetu — Podmilšaku. Pisatelj Podmilšak je bil rojen 1. 1845. v Krašnji, na gričku, ki se imenuje »Konjc«. Še danes stoji prenovljena Jožetova

rojstna hiša. Pri vojaki je služil 3 leta, ker so ga poklicali k topničarjem kot sedmošolca. Vojakov prost, je dobil službo v Celovcu pri trgovcu Pesjaku; 1. 1871. je postal praktikant pri deželnem odboru kranjskem, 1. 1872. pa je dobil službo pri pošti v Trstu. Zdravje njegovo je bilo izpodkopano, umrl je na sveti večer v Ljubljani. Kot četrtošolca je že pričel pisati ter pozneje kar sopal spise. Plodovitost Jožeta je bila naravnost čudovita. Njegovi spisi so izhajali v »Glasniku«, v knjigah »Družbe sv. Mohorja«, v »Zori«, največ pa v »Besedniku«. Povesti so snovno jako zanimive, zato jih je ljudstvo rado prebiral, posebno spise: »Žalost in veselje«, povest je izšla v »Slov. Večernicah« XXI, 1. 1870.; »Matevž Klander« v »Glasniku«, »Gregor Košenina«, »Glasnik«, 1. 1868., »Zgodovina motniškega polja«, »Glasnik« 1. 1868., »Črtice iz življenja na kmetih«, »Glasnik«, leta 1866. itd. V narodni biblioteki pri Kraju v Novem mestu so izšli njegovi zbrani spisi v 6 zvezkih. Krašnja bo z odkritjem te spominske plošče izkazala hvalečnost svojemu drugemu domačinu — pisatelju. L. 1921. je bila v Krašnji namreč odkrita granitna spominska plošča na rojstnem domu pisatelja Franca Maslaja-Podlimbarskega.

★ Romanje k sv. Jožetu nad Celjem. Predsedstvo Slovenske Straže v Ljubljani vabi vse člane in prijatelje, naj se udeležijo romanja k sv. Jožetu nad Celjem. Vodi naj nas pri tem misel, da moramo za naš slovenski narod moliti, da ga bo Bog blagoslovil in vsega združil v dosegu tistih namenov, ki mu jih je Gospod sam postavil. Kdor se hoče romanja udeležiti, naj se pismeno ali osebno javi naši pisarni in plača članarino, za odrasle Din 10, za otroke Din 2. Vsi člani imajo v ta namen 50 odstotni popust na vseh progah državnih železnic za potniške in brze vlake in na parnikih od dne 30. avgusta do vstevši 5. septembra. — Slovenska straža, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

★ Kriza v učiteljskem naraščanju. K dopisu, ki smo ga pod tem naslovom objavili dne 8. avgusta, smo prejeli: Res, nujno potrebno je sprejeti in odobriti naknadni kredit vsaj za namestitve tistih učiteljev, ki so odslužili kadriški rok že koncem aprila. Tako čaka v mariborski oblasti že četrty mesec devet učiteljev z večletno službo na sprejem v državno službo nazaj. Kakor upamo, je tozadevna akcija že v teku. Zeleti je le, da bi se zadeva čimprej rešila.

★ Trebeljevo. Pri volitvi župana v občini Trebeljevo je bil izvoljen 7. avgusta vnovič g. Josip Gale. Za svetovalce so izvoljeni gg. Pavel Marolt, Jožef Zupančič, Anton Marn, Jožef Janežič, Franc Mlakar, vsi zavedni pristasi SLS.

★ Cirkus Kludsky in zagrebški zoološki vrt. Stara želja Zagrebčanov je, da bi njihov zoološki vrt, ki do sedaj obstoja iz ene male opice ter nekaj vran, dobil tudi kralja vseh živali — leva. Ko se je sedaj mudil v Zagrebu cirkus Kludsky, so Zagrebčani nadlegovali vodstvo zoološkega vrta, naj kupi od cirkusa leva in zebro. Toda cirkus je zahteval za oboje najprej 96.000, pozneje pa 80.000 Din, za nameček pa je hotel dodati še nekaj pelikanov in nekaj afriških prillikavih koz. Vodstvo zoološkega vrta pa na tako visoke pogoje ni moglo pristati in Zagrebčani se bodo zopet obrnili za leva.

★ Cekini iz bakra. Splošno znana je ljubzen kmetov v južnih krajih države do zlatega denarja, ki si ga njihova dekleta ohešajo kot nakit, moške sami pa ga skrbno hranijo. Trije zlatarji v Bijelini v Bosni so na prav

zvit način goljufali kmete. Prodajali so jim bakrene novce, ki so jih pozlatili, za prave cekine. Ko so se ti »cekini« nekoliko obrabili, so kmetje opazili, da postajajo bakrene rdeči. Goljufive zlatarje so ovadili orožnikom, ki so jih aretirali. Dosedaj še ni ugotovljeno, koliko kmetov je bilo na ta način ogoljufanih.

★ Postavljeni so v železniški službi: Inž. Ladislav Eleršek, uradnik I. kategorije 9. skupine pri gradbenem oddelku ljubljanske direkcije; uradniki II. kategorije 5. skupine: Dolenc Josip, Brežice; Bolle Ivan, Laško; Zupančič Ladislav, Medvode; Medvedšek Vladimir, Lesce-Bled; Magajna Adolf, Vuhred-Marenberg; Sotošek Janez, Litija; uradniki III. kategorije 4. skupine: Langus Ivan pri prometno-komercialnem oddelku; Blanič Josip pri strojnem oddelku ljubljanske direkcije; zvančniki I. kategorije 4. skupine: Škerjanec Alojzij, Ljubljana gl.kol.; Barl Rudolf, Dobropole; Accetto Alojzij, Ljubljana gor.kol.; Jelen Alojzij, Trebnje na Dolenjskem; Nečmar, Videm-Krško; Vovk Josip, Store; Porenta Josip, Skofja Loka; zvančniki II. kategorije 3. skupine: Pandža Nikolaj, kurilnica Maribor; Ribič Ivan, Maribor gl.kol.; Štebih Ivan, Maribor gl.kol.; Sešek Karel, Zalog; Steinbücher Henrik, Maribor gl.kol.; Kečič Josip, Maribor gl.kol.; Katnik Ivan, Ljubljana gor.kol.; Slutej Josip, Zidani most; Orel Henrik, Koneina Alojzij, Ham Franc, Joz Luka, Vigelj Leon, vsi Ljubljana gl.kol.; Pleničar Franc, Sava; Rebernik Karel, kurilnica Maribor; služitelji 2. skupine: Mrak Ivan, Ljubljana gl.kol.; Lenardič Ivan, Jesenice. — V službo so sprejeti kot dnevnikarji: Avbelj Ivan, Brežice; Leder Ivan, Sv. Lovrenc na Pohorju; Jarh Avgust, kurilnica Ljubljana II. gor.kol.; Račič Alojzij, Grosuplje; Mihajlovič Dragič, Vuzenica-Muta. — Imenovan je inž. Urbančič Josip, uradnik I. kategorije 7. skupine progovne sekcije Maribor gl. pr., za šefa progovne sekcije Ptuj. — Napredovanje v železniški službi: zvančniki Pfeifer Miroslav, Mestnje, iz II 1 v I 1; Kremant Josip, Tezno, iz II 1 v I 1; Prevolski Ivan, Maribor gl.kol., iz II 2 v I 2; Dragar Josip, progovna sekcija Ptuj, iz II 2 v I 3; Križaj Adolf, Maribor gl.kol., iz II 2 v I 3; Jauk Gabriel, Ljubljana gor.kol., iz II 3 v I 3; Sojer Alojzij, kurilnica Ljubljana II gor.kol., iz II 3 v I 4; služitelj Schweiger Simon, Maribor gl.kol., za zvančnika II 1.

★ Napredovanje učiteljev v ljubljanski mariborski oblasti. V 3. grupi II. kategorije: Josip Wittine, učitelj v Borovcu, okraj Kočevje; Simon Gorišek, učitelj pri Sv. Jurju ob j.žel.; Marija Bandel, učiteljica v Brezicah; Franc Burdian, učitelj v Voljniku; Franc Kurjak, učitelj v Šoštanju, okraj Slovenjgradec; Josip Kolarič, učitelj v Čentibi, okraj Dolnja Lendava; Zora Ribarič, učiteljica srbrohvastične v Mariboru; Jelisava Rismal-Mokrovič, učiteljica v Slovenski Bistrici; Elvira Omrzel, učiteljica v Metliki; Ljudevit Stumpf, šolski upravitelj pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah. — V 4. grupi II. kategorije: Alojzij Nečmar, učitelj pri Sv. Duhu na Stari gori, okraj Ljutomer; Josip Kincl, učitelj v Slivnici pri Celju; Serajnik Zlatka, učiteljica v Vuzenici, okraj Dravograd; Emilija Kotnik, učiteljica v Pertoci, okraj Murska Sobota. — Stalnost v državni službi je priznana sledečim učiteljem in učiteljicam: Mariji Robič, učiteljica v Šulinah, okraj Murska Sobota; Elzi Vračko, učiteljica v Andrejcih, okraj Murska Sobota; Mariji Doljak, učiteljica v Bučah, okr. Smarje; Vidi Kuhar, učiteljica v Križevcih, okr. Murska Sobota; Tereziji Glaesner, učiteljica v Znojlihu, okraj Litija; Pavli Perpar, učiteljica v Gabru, okraj Litija; Vladku Voglarju, učitelj v Konjicah; Mariji Zinauer, učiteljica v Sv. Lenartu v Slovenskih goricah; Mariji Manko Gerbec, učiteljica v Humu, okraj Ptuj; Filipu Babiču, učitelj v Kramarovecih, okraj Murska Sobota; Gizeli Gregorčič, učiteljica v Strugi, okraj Kočevje; Kristini Petek, učiteljica v Prosenjakovcih. — Mercedes Globočnik, učiteljica v Trbovljah, se dodeli velikemu županu, prosvetni oddelek v Ljubljani; Franja Kovač, učiteljica v Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji je premeščena na Sladko goro, okraj Smarje pri Jelšah; Franjo Humar, učitelj v Bučah, je premeščen za učitelja in začasnega šolskega upravitelja v Dobje, okraj Smarje; Ljudmila Glinšek, učiteljica pri v. Križu pri Rogaski Slatini, je premeščena v Rogaske Slatine; Marija Tavžes, učiteljica pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, je premeščena v Lipo v Prekmurju; Ferdinand Podražaj, učitelj v Rožnem dolu, je premeščen v Dragatuš, okraj Črnomelj. — Ekskurentna šola v Javorniku-Rovte se spremeni v samostojno enorazredno. Dvoražednica na Črnučah se spremeni v trirazredno. — Na sledečih osnovnih šolah se s prihodnjim šolskim letom otvorijo vzporednice: v St. Vidu pri Stični, v Smartnem pri Litiji, v Trbovljah-Vodah na deklški osnovni šoli, v Hrastniku, v Loku pri Zi-

danem mostu, v Litiji, v Hrastniku, v Dragatušu, v Iga vasi, okraj Logatec, v Črnomlju, pri Kapeli, okraj Ljutomer. — Ostavko na državno službo je podala Marija Sevnik, učiteljica v Štrkeljčevu.

★ Krvav prepir treh bratov v Zagrebu. V zapore zagrebskega sodišča so te dni pripeljali delavca Gjura Grižiča, stanujočega na Dužinah št. 26 v Zagrebu. Gjuro se je spril s svojo materjo, ker mu je pričela očitati, da ji ne daje računa o denarju, ki ga zasluži s konji, ki so njeno lastništvo. Gjuro je na materine očitke pričel prostaško kleti, nakar ga je mati klofnila. Gjuro se je radi tega tako razjezil, da je navlil na mater in jo hotel preteptati. Gjura brata Martin in Ivan sta priskočila materi na pomoč, hoteli jo zaščititi pred Gjuirom. Gjuro je tedaj potegnil nož in dvakrat zabodel svojega brata Ivana in mu prizadejal hude poškodbe. Policija je Gjura aretirala in ga izročila sodišču.

★ Poneverba 722.000 Din v Sarajevu. Sarajevsko deželno sodišče je zaključilo te dni preiskavo proti Dragotinu, bivšemu knjigovodju v oddelku za prehrano pri deželni vladi v Sarajevu. Ugotovljeno je, da je poneveril 722.000 dinarjev. Od vse te vsote niso našli pri njem nič. Ko bodo sodne počitnice zaključene, se bo vršila proti njemu sodna razprava.

★ Obsojena defraudanta. V torek dopoldne je zagrebsko deželno sodišče obsodilo znana defraudanta Srneca in Šijanskega, ki sta, kakor smo že poročali, na zagrebski finančni delegaciji poneverila za več tisoč dinarjev kolekov in denarja ter ogoljufala mnogo revnih izselencev. Josip Šijanski in Vladimir Srneć sta bila obsojena vsak na 2 in pol leti težke ječe. Branitelj se je proti tej kazni pritožil.

★ Pogrešana uradnica. Novosadska policija je sporočila ljubljanski, da že od 3. avgusta pogrešajo uradnico novosadske tvrde »Aromatic« Marijo Menhardovo iz Slovenije. Zadnjič so jo videli v Zagrebu. Ker je imela pri sebi okrog 35.000 Din, se boje, da je bila oropana in umorjena. Menhardova je stara 29 let, srednje postave, slabotna in črnolasa. Ostrižena je na fanta. Govori slovensko, srbohrvatsko, nemško in madjarsko. Njeni starši žive v Mariboru. Oče je vpokojen železničar.

★ Zopet sleparije z zavarovalnicami. — Pred dobrim mesecem se je pojavil v vasi Kuretno, občina Sv. Krištof nad Laškim, mlad sleparček in nagovarjal ljudi, naj se zavarujejo — pri mestni hranilnici ljubljanski. Obiljubljaj jim je tako ugodne pogoje, kakor izplačano premijo 20.000 Din po petih letih plačevanja 400 Din letno, da se je res našlo nekaj ljudi, ki so mu nasledili. Rudarja Franc Drnovška je na ta način ogoljufal za 1600 Din njegovega očeta za 130 Din, soseda Marijo Koširjeva pa za 100 Din. Dal jim je le neka na droben listek in s svinčnikom napisana potrdila in se podpisal Franc Varh, nato pa izginil, smeječ se neumnosti ljudi. Ze zdrava pamet bi morala ljudem povedati, da imajo opraviti s sleparjem, saj se ni še nikoli slišalo, da bi Mestna hranilnica ljubljanska vršila tudi zavarovalne posle in končno je ni na svetu zavarovalnice, ki bi po tako ugodnih pogojih, ki jih je ponujal slepar, tako metala denar skozi okno.

Ljubljano

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Sušnik na Marjiniem trgu in Kurali na Gosposvetjski cesti.

© Homiletični tečaj v Ljubljani. Včeraj se je vršil v škofijski palači v Ljubljani pod osebnim vodstvom g. knezoškofa dr. Antona B. Jegliča enodnevni homiletični tečaj, ki se ga je udeležilo 160 duhovnikov ljubljanske škofije. Opazili smo tudi nekaj duhovnikov lavantinske škofije. Predavali so gg. dr. Mihael Opeka, dr. Jožef Ujčič, dr. Franc Uše-

Egiptovsko pismo

(P. Adolf Cadež.)

(Konec.)

Suez, 26. jul. 1928.

Ko so bili Mohamedani prepodili frančiškane s Sionske gore, svetišča niso bili spremenili v mošejo in ga niso pokrili s preprogami, kar v mošejah vedno store, marveč le prepovedali so bili in to po svojih čuvajih so branili, da bi smeli kristjani na tem mestu poklekati, moliti in se pokrižati. (Meistermann, Heil. Land. 1913. pag. 158—162).

Sčasoma pa so Mohamedani krstjanom nekoliko odjenjali. Dvakrat na leto, na vel. četrtak in binkoštno nedeljo, je peljal p. kustos, vrhovni predstojnik varihov Svete Dežele, veliko procesijo v svetišče zadnje večerje. Ob tej priložnosti so se Mohamedani popolnoma umaknili, le trije čuvaji so ostali pri vratih. Tem se je vsakokrat dal »bakšiš«, dario v denarju. Potem se je prebral oddelek iz sv. pisma, ki govori o dogodku tega dne na tem kraju. Nato so opravili skupno molitev in odšli, ne da bi jih bil kdo motil.

Prišla pa je svetovna vojska, ki je odrezala turško oblast v Sveti Deželi. Mirovna konferenca v Parizu je določila, da mora glede na svete kraje v Palestini ostati vse pri starem, »status quo« in da ne sme biti nobena verska ločina biti v čem prikrajsana. Mesto Turške si je pridržala vrhovno varstvo vseh ver in vseh svetih krajev v Palestini Anglija, ki je poverila straženje raznih krščanskih svetišč poprejšnjim družinam. Turčija namreč za stražo pri svetiščih ni nastav-

ljala vojakov, marveč so to službo prevzemale razne turške družine, ki so živele od »bakšiša«. Tako so imele razne turške družine več stoletij stražo pri Božjem grobu, pri svetišču rojstva Kristusovega itd.

Z ozirom na Sveto Deželo pa se je bila po vojni oglasila tudi Italija, češ da ima na gotovih krajih pravice, ki se dajo dokazati z listinami.

»Mi smo podedovali vse pravice kraljev in republik, ki so bili nekad v Italiji in na Siciliji« — je govorila Italija. »Mi smo prevzeli vse njih obveznosti in dolgove, pa tudi njih pravice. Robert Anžunski je bil odkupil svetišče zadnje večerje za 32.000 zlatov. On je bil kralj Sicilije. Ta otok je zdaj naš, torej je tudi svetišče na Sijonski gori, ki je bilo last siciljskega kraljestva, zdaj naše. Hočemo ga imeti nazaj.«

Toda o tem ni marala Angleška nič slišati. Še več. Mohamedani so začeli kar naenkrat pogrnjati tla v svetišču zadnje večerje s preprogami, česar poprej 400 let niso nikoli storili. Kadar je prišla (vsako leto dvakrat) krščanska procesija, so preprogo skupaj zvrli in v kot potisnili. Drugače pa je ostalo pri starem.

Letos o veliki noči pa se je nekaj posebnega prigodilo. Veliki teden je prišel v Jeruzalemu na božjo pot italijanski prestolonaslednik Umberto. Princ je kot veren katoličan prejel večkrat svete zakramente in je obiskoval razne svete kraje. Na vel. četrtak, 5. aprila, je želel obiskati tudi svetišče zadnje večerje in biti pri pobožnosti in pri običajni procesiji tega dne. Da bi preprečili morebitne neprilike od strani mohamedanov, sta vpra-

šala angleškega guvernerja, vrhovnega varnika svetih krajev, italijanski konzul in pa kustos Svete Dežele, če ni kakke zapreke. Guverner je zagotavljal, da je vse v redu. Pred procesijo je prišel na sveti kraj princ v spremstvu italijanskega konzula in poprejšnjega kustosa. Princu se je pridružila tudi precejšnja množica drugih udeležencev. Toda, kaj so našli? Svetišče je bilo do zadnjega kotička zasedeno od mohamedanskih šejkov, poglavarjev družin. Vse je bilo pogrnjeno s preprogami, kakor da je to prava mošeja; z blažnje visočine je muezin, mohamedanski duhovnik, klical k molitvi. Šejki so prince, konzula in patra sprejeli z velikim vršcem in so kratkoma vstop zabranili. Mem tem se je približal p. Kustos s procesijo. Mohamedani so tudi tem vstop zabranili, češ, tukaj je mošeja in če jo želijo obiskati, naj slečejo čevlje ali pa naj si dajo natakniti obuvalec čez. P. Kustos je v imenu Cerke, konzul pa v imenu posvetne oblasti italijanske protestiral in zatrjeval, da doslej ta dan nikoli ni bilo ne nobene preproge na tem kraju, ne mohamedanskih vernikov v svetišču, in da so do sedaj vsi kristjani mogli iti ob tej priložnosti v notranjščino ter opraviti svojo pobožnost. Ko vse ni nič pomagalo, sta se oba, p. Kustos in italijanski konzul obrnila do angleškega guvernerja, ki je bil zraven. Po dolgem pogajanju med Mohamedani in kristjani, so se zjediniili, da smeta vstopiti v svetišče in sicer v svojih obuvalih princ in pa p. Kustos, preproge pa so ostale. Po vstopu so prebrali oddelek iz svetega pisma v italijanskem jeziku. Ko so pa hoteli opraviti še kratko molitev, kakor poprejšnje čase, je med Mohamedani

nastal hrušč in vpitje, tako da ni bilo mogoče molitve končati.

Ko je kasneje p. Kustos uradno protestiral pri angl. guvernerju in ga opomnil, da so se tukaj kršile pravice katoličanov in sicer v njegovi navzočnosti, je guverner pripoznal vse pravice kristjanov in izjavil, da se bo zanje vedno potegoval.

Tako je bilo na veliki četrtak.

Ko je nato na binkoštno nedeljo, 27. maja t. l. prišla procesija do svetišča zadnje večerje, je našla svetišče zopet pogrnjeno s preprogami in zasedeno z Mohamedani, na dvorišču pa angleško vojaško stražo. Mohamedanci so kratkoma izjavili: »Kdor sleče čevlje ali natakne obuvalec, lahko vstopi; moliti tam pa ne dovolimo.« P. Kustos pa je skušal na vsak način pobotati se z njimi, toda ni šlo na noben način.

Ko procesija ni mogla v svetišče, je hotela opraviti pobožnost vsaj na dvorišču pred svetim krajem; toda mohamedani so privrli iz dvorane in začeli vpiti in rjoveti. Prav tega je pa čakala angleška straža, ki je porinila mohamedane v svetišče, kristjane pa na cesto.

Kasneje je p. Kustos zopet protestiral pri angleškem guvernerju zoper opisano ravnanje in kršenje pravice katoličanov, a dobil je odgovor, da je vsakdo gospodar v svoji hiši in da mora angleška oblast pravice čuvati.

Kdo ima tukaj svojo roko vmes, ni težko ugeniti. Angležem in obenem Judom prijazni listi v Palestini pa pišejo: Italijani so se hoteli polastiti cenakula, pa ni šlo.

ničnik in dr. Ciril Potočnik. Po predavanjih je bila dopoldne in popoldne zanimiva debata, zlasti je bil živahen razgovor o homiletičnem listu, ki naj bi zopet začel izhajati. Udeleženci so bili s potekom tečaja zelo zadovoljni. Daljše poročilo bo prinesel škofijski list, morda se bo izdala celo posebna knjižica s temi predavanji.

○ **Komisionalna razprava.** Mestna občina ljubljanska namerava zgraditi na Barju več železobetonskih mostičkov in propustov ter je zaprosila za vodopravno in stavbno dovoljenje. Mostički in propusti bi bili sledeči: 1. železobetonski mostiček čez Jankovičev jarek na cesti v Črno vas; 2. železobetonski mostiček čez Capudrov jarek na Cesti v Črno vas; 3. dva železobetonska propusta pred šolo na Barju; 4. železobetonski mostiček čez Koruznikov jarek na Ižanski cesti; 5. železobetonski mostiček čez potok Galjevec na Ižanski cesti; 6. cevni propust pri botaničnem vrtu na Ižanski cesti; 7. železobetonski propust v Jeranovi ulici na križišču z Opekarsko cesto. Mestni magistrat ljubljanski razpisuje v zmišlu določil vodopravnega zakona za bivo Kranjsko ogled in komisionalno razpravo na licu mesta za soboto dne 11. avgusta 1928. Sestanek komisije pred gostilno pri »Mokarju« na Ižanski cesti točno ob pol devetih dopoldne; nato se izvrši obhod k posameznim razpravnim objektom. Interesenti se vabijo, da se udeležijo komisionalne razprave na licu mesta ter da vodijo komisije pred ali najkasneje med razpravo ustmeno ali pismeno povedo svoje pomisleke ali eventualne ugovore; poznejši pomisleki in ugovori bi se ne mogli več upoštevati, razen iz javnih ozirov.

○ **Orel Krakovo-Trnovo** sporoča vsem mladcem in orličem, da se telovadba zopet redno vrši, in sicer za mladce v sredo in soboto ob pol 8 in za naraščaj v torek, četrtek in soboto ob 6. Ker se približuje čas tekem in nastopa, upamo, da se bote telovadbe redno in v čim večjem številu udeleževali.

○ **Poskusno oddajanje ljubljanske Radiopostaje.** Radio-Ljubljana je včeraj nadaljevala s poskusnim oddajanjem. Sprejemanje je prvotno. Glasovi so čisti in jasni. Klavir se je čul zelo lepo. Poslušalec ima vtis, kot da se nahaja v večji dvorani in sicer v bližini klavirja. Glas obdrži barvo. Tako je bilo prav lahko spoznati glas g. ing. Eržena, ki je napovedoval program. Motenj pri popoldanskem sprejemanju ni bilo nobenih.

○ **Elektna loterija** gasilnega društva Smartno ob Savi se vrši 2. septembra.

○ **Huda nesreča motociklista.** Uslužbenec Delniške tiskarne Viktor Glavič se je v sredo zvečer peljal z motornim kolesom od Grosupelja proti mestu. Blizu Grosupelja mu je pošlo pnevmatika, Glavič je padel s kolesa in si pri padcu zlomil desno nogo in se hudo poškodoval po glavi. Pripeljali so ga z rešilnim avtom v bolnico.

○ **Prijet kurji tat.** Včeraj ob pol 5 zjutraj je ustavil stražnik na gradu sumljivega potepuha, ki je nesel vrečo, iz katere so se oglašali prav čudni glasovi. Ustavil je potepuha in iz vreče se je pokazal najprej dva mačja zajec, za njim pa še dve kokoši in dva piščanca. Na policiji so v njem ugotovili 26-letnega Josipa Hrena. Zaradi kokoši se je najprej izgovoril, da mu jih je izročila neka kmetica, naj jih proda v mestu, pozneje pa, ko je videl, da ga bodo ujeli na laži, je priznal, da je vseh pet živali ukradel iz kurnika posestnika Andreja Štrumbja v Rudniku 26. Da ga ne bi prišli že na mitnici, jo je mahnil čez Golovec, Karlovske most in na grad, kjer pa ga je ustavil stražnik. Povedal je, da je nameraval kokoši prodati neki znani stranki na gradu. Dalje je priznal dosedaj še dve drugi kurji tatvini, ki ju je zagrešil pred enim tednom na Dolenjski cesti. Kurjo lisico na dveh nogah bodo v Ljubljani zaprli, da bo vsaj nekaj časa dala mir okoliškim kokošim.

○ **Smola vlomilca.** V skladišče oblastne zaloge šolskih knjig na Vrazovem trgu 4 (šent-peterska vojašnica) je vlomil neznan zlikovec, dobil pa je v predalu le 37.50 Din, ki jih je svedea odnesel. Pri vlomju je pokvaril tudi ključavnico, vredno 50 Din. Drugih stvari se vlomilec ni dotaknil.

○ **Tatvina denarja.** Mlekarica Marija Cedivnik iz Vižmarji nad Ljubljano, je prijavila policiji, da ji je dne 7. t. m. zjutraj raz mlekarški voziček, ki ga je pustila pred Kopačevu svečarno, neznan zlikovec zmaknil denarnico z 800 Din vsebine. Za tatom ni nikakega sledu.

○ **Policijski drobiž.** Policijska kronika beleži: 1 aretacijo radi tatvine; ovadbe pa navajajo 1 tatvino, 1 puščanje otrok brez nadzorstva, 16 cestnopolicijskih poročil, 13 prestopkov zoper pravilnik o zapiranju obratov, 9 prestopkov zoper avtomobilske predpise, 3 slučajni kaljenja nočnega miru in tri prestopke policijske ure.

Maribor

○ **Westfalski otroci.** Semkaj jih je prišlo 35. Z njimi je prišel tudi vikar Tensundern, ki je ostal tukaj dva dni. Razmestili so se otroci v samem mestu, nekaj jih je šlo k Sv. Petru, v Jarenino, Hoče, Krčevino itd. 14 pa jih je vzel v oskrbo Oblastni deželni dom. Med temi je 8 fantov in 6 deklic. Vsi so videti zadovoljni. Vsa imena svojo legitimacijo v obliki zelenega kartončka, opremljenega z vrstico, ki si ga vsak obesi okoli vratu. Na njem je ime in priimek vsakega dečka oziroma deklice, rojstni kraj in drugi podatki. Na zadnji strani pa so navedena prav lepa navodila, ki se jih mora vsakdo držati in ki pravijo med drugim: Vsakdo mora biti zme-

K požaru v Gorenjem Jezeru

K požarni katastrofi v vasi Gor. Jezero

7. t. m. je komisija županstva občine Stari

trg in orožništva cenila cel dan do pozne noči

škodo in ugotovila, da znaša 4,896.335 Din.

Zavarovalne premije pa znašajo za vse po

požaru prizadete samo 1,964.500.

O katastrofi je vasi v loški dolini prvi obvestil župnik Hafner, ki je opazil od daleč nastajajoči požar. Župan Keržič je takoj hitel na pogorišče, ostal tam celo noč in poslal zjutraj kruha. Celu noč je pekla kruh trgovka Truden v Starem trgu, ki ga je zjutraj dal peljati na Jezero g. župnik. Kmetijska zadruga je darovala v ponedeljek opoldne najpotrebnejša jedila za vse družine, katerim je to peljal in razdelil g. župnik. Se isti dan je poslal šest zovoz desk trgovca Kovač v dar. 6. avgusta zvečer je dospel g. okr. glavar Poklukar na pogorišče. V torek 7. t. m. popoldne sta došla g. veliki župan dr. Vodopivec in oblastni predsednik dr. Marko Natlačen, ki je poslanec za ta okraj, z g. obl. poslancem Oblakom, in so izročili svoje darove. Nato sta obrazložila g. veliki župan in oblastni predsednik smernice, kako naj domači odbor dela v korist pogorelem. V sredo se je zbral odbor, ki je imel v četrtek svojo prvo sejo. V tej se je konstituiral tako: predsednik župan Keržič, tajnik župnik Jernej Hafner, blaginjak trgovec Ožbolt, za vas Jezero odbornik Sepec in vaški načelnik Ovsec. Dalje Jakob Škrbec in Janko Lešnak, upravitelj. Določile so se smernice, po katerih naj se pomaga pogorelcem v sili in kako naj se organizira delo restavracije. Iz tega načrta zamoremo zaenkrat javiti sledeče:

ren v jedi in pijaci, vedno ugodljiv, napram vsem pa vljuden in priazen, najmanj enkrat na teden pa pisati domov svojim staršem in ob zaključku letovanja se lepo zahvaliti svojim dobrotnikom. Včeraj so se otroci, ki so nastanjeni v Oblastnem deželni domu, tehtali, mestni fizik pa jih je pregledal, da se uveri o njihovem zdravstvenem stanju. Upravitelj dečega doma g. Dimnik bo izročil vsakemu Maroltovo pesmarico, da se bodo lahko naučili nekatere slovenske pesmice, in pa zemljevid Slovenije, domovine njihovih staršev. Otroci so stari 10-14 let in so zelo živahni. Večina so otroci rudarjev. Mnogim je oče že umrl. Slovenski ne govorijo razen ene deklice; doma namreč govorijo starši z otroci nemško, med seboj pa se oče in mati razgovarjata v slovensčini. Hudomušni dečko je pripomnil, da starši sicer govorijo z njimi slovenski, toda samo takrat, če jih poštno ozmerjajo in pokarajo. »Ti mulci ti!« — take in slične graje ter opozorila fantički prav dobro poznajo. S hrano je bilo prvi dan težko, ker niso navajeni naše kuhinje. Prav visoko cenijo slive, ki so zgoraj v Nemčiji menda prav drage; pa so namignili g. upravitelju, da bi jih želeli. Svedba bo želi prav živahnih in zgovornih dečkov ustreženo. Med dečki je celo 14 letni »klavirski mojster«. Par dni ostanejo še v Mariboru, nato pa pojdejo na letovanje k Sv. Martinu na Pohorju, kjer ostanejo 14 dni. Nastanjeni bodo v dveh sobah tamošnje kapitanije. — Par dni pa je potrebno, da ostanejo v Mariboru, da se navadijo na zrak in privadijo naši hrani.

○ **Prireditve na Glavni skupščini UJU.** Dne 12. t. m., v nedeljo, bo priredil Učiteljski pevski zbor velik koncert v Unionski dvorani zvečer ob pol osmih. Opozorjamo na ta zgodnji začetek, to pa radi tega, da se po koncertu tovariši iz vse države še lahko prijateljsko sestanejo bodisi v Unionu na vrtu ali v Grajski kleti. Jadranska straža pa predvaja dne 11., 12. in 13. t. m. ob 6, pol 8 in 9 v Grajskem kinu krasen film Potovanje po Jugoslaviji, ki ga je izdelalo mariborsko filmsko podjetje. Cene znižane. Glasbeno društvo Drava pa priredi dne 11. t. m. zvečer ob 8 zabaven večer v počast gostom. Vstopnine ni.

○ **Prijatelji orlovstva** pojdejo v nedeljo, dne 12. t. m. v Konjice, kjer se vrši orlovski dan s peštrim sporedom. Gremo z jutranjim vlakom 5.20.

○ **Avtobus-promet na progi Glavni trg—Koroška cesta—Schmiederejevo** posestvo, ki je vozil radi kopalne sezone dvakrat popoldne, se radi premale frekvence ukine. — Radi izvršitve cestnih del na Ruški cesti, bodo vozili mestni avtobusi od 10. avgusta naprej na progi v Studence od kralja Petra trga po Dvorakovi ulici preko Valvazorjeve in pa Smoletove ulice na Ruško cesto. Nadalje se usmeri dne 10. avgusta ves mestni avtobus promet od Glavnega trga proti Glavnemu kolodvoru po novo tlakovani Kopalniški ulici. Ta proga dobi s tem tudi dve novi postajališči in sicer prvo na vogalu Narodnega doma in drugo postajo na vogalu Franciškanske cerkve. — Avtobus promet na Meljski cesti se vrši do nadaljnjega radi tlakovanja preko Klavniške. Kacijanarjeve in Motherjeve ulice.

○ **Študentske novice.** Letos slavi študentsko katoliško izobraževalno društvo 25 letnico svojega obstoja. Kakor izvemo, se bo spozoradno z mariborsko Prosvetno zvezo omenjeni društveni jubilej obhajal skupno s proslavo 700 letnice lavantinske škofije. Dan proslave je določen na 2. septembra. Slovenske jubilejne prireditve se bodo udeležila vsa bratska društva iz Maribora in okolice. Priporočati bi bilo, da se eventualne druge prireditve bratskih društev, določene za ta dan, odložijo na poznejši čas.

○ **Razstava risb in ročnih del** deške in dekliške meštanske šole v Mariboru (Cankarjeva ulica) je spet odprta tri dni in sicer v soboto 11. do vključno ponedeljka 13. t. m. radi kongresa UJU. Kdor je julija meseca zamudil ogledati si jo, naj zdaj uporabi priliko.

○ **Gibanje nalezljivih bolezni.** V času od 1. do 7. avgusta je obolela na nalezljivi bolezni samo ena oseba in sicer na tifusu.

○ **Podvojena doklada na najmarino.** Glasom odloka oblastnega odbora mariborske oblasti z dne 26. julija 1928 je ministrstvo financ odobrilo sklep mesnega občinskega sveta mariborskega z dne 10. aprila 1928, s katerim se občinska doklada na najmarino od lokalov, ki so bili 1. julija 1914 stanovanj, podvoji od 30 na 60%.

○ **Aha — salame mu dišijo.** V trgovino B. v Gosposki ulici je prišel včeraj trgovski agent Fr. H. Po nakupu blaga se je podal k blagajni, da plača nakupljene stvari. Na mizi pa je pustil omet, v katerem sta bili salami, težki 3 kg in vredni 200 dinarjev. Ko se je Fr. H. vrnil nazaj, je opazil, da ga je neznanec — v tem slučaju obstoja sum, da je to storila neznanca — prehitel in jo pobral iz trgovine z dragocenim ometom. V trgovini je bila

Pogorelci naj sami ne zbirajo darov, ker bo odbor skrbel za vse, prosil, prejel in delil. Dalje se naprosijo vsi župani in podžupani okoliških vasi, da zbera darove v naravi in jih dopeljejo na lice mesta. Gospod veliki župan je obljubil, da bo zaprosil škofijski ordinarijat za zbirko po župnijah. Enako prosimo rojake v Ameriki, ki bodo čitali to poročilo, da organizirajo odbor za pomoč med rojaki v Ameriki. — Odbor se bo trudil dobiti pomoč od države in drugih javnih oblasti, dalje bo skrbela občina za brezplačno zdravljenje občanov. Naš odbor bo v svoji režiji takoj začel žgati apno za vse. S pomočjo gospoda Oblaka, poslanca v Logatec, bo odbor na licu mesta začel izdelovati cementno opeko. Enako bo tovarna g. Oblaka dobavila okna in vrata za vse hiše.

Po seji odbora se je vršil ljudski zbor, na katerem so dborniki pojasnili svoje sklepe in načrte, pogorelci pa so z umevanjem v to privolili.

Prosimo »Jutro«, naj popravi krivico, prizadeto z člankom v številu 183 od 7. t. m., v katerem poroča, da 24 ur po katastrofi se ni prišla pogledati nobena uradna oseba pogorišča. Ta očitke je krivičen in bi le utegnil škodovati po požaru prizadetim.

Prosimo vse Slovence, da priskočijo težko prizadetim po svojih najboljših močeh na pomoč. Na željo g. velikega župana je prevzel vso skrb naš odbor, kateremu naj se pošiljajo darovi.

Po naročilu odbora:

župnik Jernej Hafner, tajnik.

namreč velika gnječa in ljubitelj salam je ugodno priliko takoj izkoristil.

○ **Se ni miru.** Pred nedavnim smo opozorili merodajne činitele na hrust in truse, ki ga povzroča vsak večer godba na pihala, ki igra na vrtu Gambinove restavracije. Ljudje v bližnji okolici ne morejo radi hrupne godbe niti zaspati ter se zelo pritožujejo. Saj bi lahko igral na omenjenem vrtu tudi orkester, ki ne povzroča toliko hrupa. In če igra ravno godba na pihala, naj igra do 22 ali pol 23 in ne pozno v noč. Prebivalci, ki stanujejo v bližini omenjene restavracije, pričakujejo, da se bo napravil enkrat red v tem oziru.

○ **Policijska kronika** je beležila včeraj samo eno aretacijo in sicer radi kaljenja nočnega miru. V prijavah so naznanjeni tile slučaj: radi nadaljevanja koncerta 1. radi poškodbe tuje lastnine 1, radi cestno-policijskega reda 3, radi tatvine 3, radi avto-predpisov 2 in izgube 3.

Celje

○ **Velika orlovska slavnost v Petrovčah,** ki se vrši na Marijin praznik dne 15. avgusta, se naglo bliža. Pestri spored, skrbna priprava ter orlovstvo samo nam jamči, da bo ta dan poln veselja za vse udeležence. Vabljeni so vsi prijatelji naše mladine, da ta dan pohite v prijazne Petrovče. Med sv. mašo poje znani pevski zbor iz Celja ter Petrovč pod vodstvom skladatelja g. Al. Mihelčiča. Na telovadišču govori slavnostni govor g. Terseglav.

○ **Drž. realna gimnazija v Celju.** Dopolnilni izpiti (za prestop iz meštanskih šol v gimnazijo) bodo dne 28. avgusta, privatni izpiti (če jih ministrstvo dovolji v Celju) pa v dneh 28. in 29. avgusta, vsakikrat od 8 dalje. Razredni izpiti se bodo vršili dne 30. avgusta za 1.—4. razred, dne 31. avgusta za 5.—8. razred. Začetek vsakikrat ob 8. Vpisovanje v 1. razred bo 1. septembra od 8 do 12. Učenci naj pridejo v spremstvu staršev v varuha in naj prinesejo s seboj šolsko naznanilo in krstni list. Predpisana starost je 10 do 13 let (letniki 1918, 1917, 1916). Vpisovanje dosedanjih in novih učencev v 2.—4. razred bo 3. septembra od 8 do 12, v 5.—8. razred pa 4. septembra od 8 do 12. Vsa učence se mora izkazati z lanskim spričevalom. — Pri vpisu mora plačati učenec 20 Din za fond za zdravstveno zaščito učencev in 30 Din za tinitino, tiskovine in dijaško knjižico. Prispevka za fond za zdravstveno zaščito učencev se oproste oni učenci, ki predložijo pri vpisovanju potrdilo davčnega urada po zakonu o taksah, da so sami ali njihovi roditelji siromašni. To takso plačujejo tudi privatisti.

○ **V celjski bolnišnici** sta umrli dne 8. avgusta 55 let stara Timpran Tončka, perica z Dobrne, dne 9. avgusta Marija Bems, 36 letna žena kočarja z Rečice ob Savinji.

○ **Tatinski tovariši.** Na Slomškovem trgu je prošlo sredo okoli 17 stražnik prijel 19 letnega Rudolfa Puklina iz Budiščine na Hrvaskem. Fant ni imel pri sebi nobenih dokumentov in tudi ni mogel dokazati, da se na pošten način preživlja. Pri zaslišanju je povedal, da se je v Zagrebu seznanil z nekim brezposelnim delavcem Alojzijem Zupet iz Škocjana pri Krškem. Z njim skupaj je odpoštoval v Slovenijo iskat dela. Najpreje sta se dva dni zadrževala na Zupetovem domu, nato pa ga mahnila proti Celju. Noč med 7. in 8. avgustom sta prebila v nekem kozolcu pri Zidanem mostu. Tu mu je Zupet sunil niklasto uro, vredno 150 Din, novo kompletno belkasto moško obleko v vrednosti 450 Din ter delavsko knjižico in z vsem tem pobegnil. Če je vse to res, bo pokazala preiskava, katere rezultata bo moral Puklin počakati v sodnih zaporih.

○ **Hito je padel v roke pravici.** Svoj čas smo poročali, da je neznan zlikovec ukradel brzoglavemu mojstru Blažu Jagodiču izpred gostilne Zumer še skoro novo kolo s torbico za orodje. Ze včeraj je tatit dobil zaslužno plačilo pri celjskem okrožnem sodišču, kjer so mu za tatvino kolesa prisodili 1 mesec ječe. Je to komaj 16 letni Ivanček Kačičnik iz Draže vasi pri Konjicah. 28. julija bi bil moral stopiti kot vajenec v Mariboru. Fant pa je že prejšnji dan odšel v Celje in si tukaj prilaстил Jagodičovo kolo. S kolesom jo je odkuril najprej proti Laškemu in je med potjo odvrnil torbice ter kolo »primerno« pokvaril. Na poti se je premislil in se peljal nazaj skozi Celje na Vransko. Še isti večer ga je na Vranskem prijel orožniški narednik Martin Simenok, baš ko je hotel kolo za 500 Din prodati. Orožniški narednik Simenok zasluži za hitro in energično postopanje, s katerim je omogočil v najkrajšem času pojasnitev cele zadeve, vso pohvalo.

Schicht Terpentin Milo

je nekdanje slovelo v stari Grčiji po svoji modrosti.

Danes je le ona pridna gospodinja modra, katere izkoristi 7 prednosti, ki jih nudi

Dopisi

Kranjska gora

G. škof v Martuljku. V torek, 7. avgusta, je prišel presvetli s stolnim dekanom Nadrahom v Martuljek. Pol ure pod slapom, ob bistrem potoku, v senci zelenih mecesov in visokih smrek, so postavili ljubljanski bogoslovci gozdno kočjo za odidih v počitnicah. To kočjo je škof blagoslovil in nato šel v spremstvu gg. dekana, domačega župnika in bogoslovcev do samega slapa.

Turistika se je pri nas začela resno šele zdaj z avgustom, ko je tudi po gorah skopnel sneg. Obe poti na Prisank, čez severno sleno in skozi Okno, sta pregledani in popravljene. Nova pot po severni strani na Mojstrovko bo tudi kmalu dogotovljena. Bo pa seveda lažja in krajša kakor na Prisank.

Triglavo orlovsko okrožje je preteklo nedeljo pokazalo svoje delo z nastopom vseh telovadnih enot. Vse se je dobro in ob lepem vremenu izvršilo. Prav je, da tu pri nas vpricho letovištarjev nastopi Orel, da spoznajo tudi naši sodržavljeni iz Srbije orlovsko organizacijo.

Kat. prosvetno društvo priredi to nedeljo, 12. avgusta, ob 20 v svoji dvorani v Ljudskem domu Turšičev »Izgubljeni raj«.

Trbovlje

Radi prekinjenja električnega toka falske elektrarne, se je obrat pri rudniku za 2 in pol ure ustavil. Šele rudniška elektrarna je omogočila vpostavliti normalno obratovanje. Električnega toka ni bilo zategadelj, ker je pri podiranju dreves v Slov. Bistrici neko drevo padlo na daljnovod falske elektrarne, ki vodi preko Laškega v Trbovlje, in ga poškodovalo.

Prihod vestfalskih otrok. Včeraj popoldne je prišlo pod vodstvom g. kateheta Zmavca več otrok naših rojakov. Na kolodvoru je iste pričakovalo več občinstva. Otroci so se podali z znanici in sorodniki na njim določena mesta. Zelimo, da pri nas najdejo vse to, kar so želeli in da odnesejo najboljšo vtise iz naše mile Slovenije. Začetkom septembra se zopet vrnejo.

ZSV, podružnica Trbovlje opozarja vse tovariše iz svetovne vojne na občni zbor, ki se vrši, kot vsako leto, na Brezjah v nedeljo 12. t. m. ob 10 dopoldne.

Radio. Iz Ljubljane smo v sredo zvečer v Društvenem domu poslušali prvič radio. Pela se je pesem »Uaj mi rož rdečih«, potem Adamčeva »Fantovska« itd. Glas je čist, močan in enak onim iz Norimberke. Da smo bili presenečeni, se razume.

Litija

St. Jurij pri Litiji. Ljubka slovesnost se nam obeta za prihodnjo nedeljo. Zadnja izmed podružnic obširne smartinske župnije, ljubki St. Jurij, dobi svoje zvonove. V soboto popoldne pripeljejo iz šentvidske zvonarne dva bronasta zvana, težka skoraj 1000 kg. V nedeljo ju bo posvetil g. dekan M. Rihar z veliko slovesnostjo. Priprave se delajo prav v velikem obsegu: streljanje, konjeniki, narodne noše, slavaloki, govori, deklamacije, srečolov itd. Zato pa vsi iz Litije in okolice na ta prijazni griček.

Litija. Skozi 15 let se je prenavljala prijazna trška cerkev sv. Nikolaja v Litiji na znotraj in na zunaj. Zdal pa je dobila zadnjo in največjo lepoto: nov tlak po cerkvi. V prezbiteriju je močan parketni tlak v dveh vzorcih, delo dobro znane trške Fr. Kotnik na Vrhniki. V ladji pa je šamotni tlak isto tako v dveh vzorcih od tovarne Fr. Vidic in Comp. iz Ljubljane. Delo se je izredno posrečilo in se v barih ujema z novimi klopmi in s cerkvijsko. Stroški znašajo 30.000 Din.

Zalec

Kot se nam poroča iz Zaleca, je odprl v četrtek 26. pr. mes. g. mr. pharm. Bono Karič novo javno lekarno v Zalcu. Pripravljeni smo, da bo občinstvo z veseljem pozdravilo ustanovitev nove lekarnе, a g. Karič, ki je še nedavno deloval v Mariboru in si pridobil splošno simpatijo in priznanje v izvrševanju svojega poklica, želimo na novem mestu mnogo sreče in uspeha.

Slovenska Krajina

Otok se je ponesrečil. Aladar Smodiš iz Otočca, star poldruge leto, je padel v domači vodnjak. Ceraavno je bil vodnjak samo meter globok in bilo vode v njem le par centimetrov, je vendar preje izidnili, ko so mu prišli na pomoč. Proti nepredvidnim staršem se je uvela preiskava.

Sumljivo. »Glas naroda«, tednik KDE za Prekmurje, je razposlal v svoji 4. številki naročnikom izpolnjene položnice. Vračunana je naročnina do konca leta. Gospodje pa mislijo, da bo vsak kar plačal vsoto, ki je na položnici. Pa so se vračunali. Ravno to, da zahtevajo naročnino do konca leta, da mislijo. Splošno je namreč mnenje, da list ne bo obhajal božičnih praznikov. Slovenska krajina pač ni dovzetna za tak list, kakor tudi ne za njegovo sestro, umazano »Domovino«.

Mura je po zadnjem deževju zelo narasla. Neopredne nevarnosti za poplave za enkrat ni.

Ministrstvo je dovolilo nova živinska in kramarska sejma na Tišini. Prvi se vrši 7. septembra. Toča. K naši včerajšnji notici pod tem naslovom dodamo še to, da je bila toča tudi severovzhodno od Sobote. V nekaterih občinah je naredila zelo veliko škodo. O ajdi ni sledu, drevice je golo. Hiše so odkrite, šipe polomljene. Najbolj so prizadeti kraji okrog Fokovec. Koruze ne bo. Ljudstvo je obupano. 13. julija se je celo nek posestnik po prvi toči v Gornjih Črnihah vsled obupa obesil. To je zdaj že tretjič toča v tem poletju v Slovenski krajini. Prvič je toča uničila poletne pridelke, zdaj pa jesenske. Ljudstvo bo gladovalo.

Požari. V nedeljo 5. avgusta je bilo v Slovenski krajini več požarov, vsi povzročeni od strele. Med drugim je pogorelo v Semerju pri Pavlovih vse gospodarsko poslopje. Od živine so rešili le eno tele.

Pošta v Murski Soboti. Pred par meseci se je ob redukciji poštnih uslužbencev ustavila dnevna dostava pošte v okolici murskosoboške pošte. V področje pošte v Soboti spada 13 občin (razen M. Sobote) s 5412 prebivalci (po ljudskem štetju 1910). Nismo proti temu, da se v Soboti na dan dvakrat dostavlja pošta, čeprav ima vsak urad slugo, ki prinaša pošto. Nekatere občine imajo naročenih več dnevnikov, nad tisoč prebivalcev, a dostavlja se jim pošta samo trikrat na teden. Zgodi se celo, da dobijo županstva kakšne poklice prepozno. Prosimo pošto direkcijsko, da odpravi te razmere in nastavi po možnosti v Soboti še enega selskega pismonoša. Upamo, da nam bo g. upravitelj pošte v Soboti pri tem pomagal.

Most v Zg. Dupleku (Se. Martin pri Vurbergu). V nedeljo 5. avgusta t. l. se je vršila v Zg. Dupleku v gostilni pri »Brodu« seja širšega odbora za postavitve mostu. Seja je prisostvoval tudi okrajni glavar g. dr. Ipatiev, nar. poslanec g. Žebot kot zastopnik gerenta okr. zastopa g. dr. Vebela, oblastna poslanca g. Stabej kot delegat okraj. zastopa in g. Kores. Nar. poslanec g. Žebot je razložil, koliko se je dosedaj in bo v bodoče storilo za zgradbo mostu od strani okrajnega zastopa. Na prošnjo oblastnega odbora in okrajnega zastopa se je izposlovala tudi železna konstrukcija od ržave, katere se naroči pri prihodnji naročitvi reparacij. Gospodje so nam ponovno pokazali svojo naklonjenost in nam dali zagotovilo za nadaljnjo pomoč. Izvolil se je tudi ožji odbor, kateri prične v najkrajšem času z nabiralo akcijo. G. okr. glavarju in g. poslancem se zahvaljujemo za njihov poset, ter jih prosimo za nadaljnjo pomoč. Obračamo pa se tudi na prebivalstvo prizadetih občin s prošnjo, da nam ne bodo zaprta vrata, kadar pridemo terti, kajti gradba mostu je odvisna sedaj samo od dobre volje ljudstva, če ljudstvo ne bo nič storilo, tedaj nam tudi občastva odtegnejo svojo roko. Torej z železno in vztrajno voljo na delo.

MARIJIN NA ŠMARNI GORI DNE 15. AVGUSTA

Dnevni red:

Ob 5 prva sv. maša, pri kateri poje cerkveni pevski zbor iz Vodice; po sv. maši darovanje.

Druha sv. maša ob 6 z darovanjem za zvonove.

Pri sv. maši ob 7 poje društveni pevski zbor iz Šmartnega.

Ob 8 sv. maša, pri kateri poje cerkveni pevski zbor iz Smlednika.

Ob 9 slovesno posvečanje zvonov. Prevzišeni g. knezof gre iz cerkve v slovesnem sprevodu z duhovščino, gospodi kumicami in povabljenimi gosti v zvonik, kjer izvrši slovesno posvečenje. Med posvečevanjem v kapelici poleg zvonika tiha sv. maša. Po posvečenju govor Prevzišenešnega zunaj cerkve in nato škofova sv. maša (nekako ob 10) v kapeli Zalostne M. B. ob cerkvi.

Takoj nato Marijansko zborovanje pred cerkvijo. Govorita gg. dr. Marko Natlačen, predsednik oblastnega odbora, in dr. Joža Basaj, ravnatelj »Zadružne zveze«. Sklepne besede govori predsednik zbora.

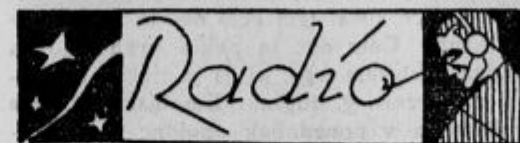
Po končanem zborovanju (nekako ob pol 12) še ena sv. maša v cerkvi, pri kateri poje cerkveni pevski zbor iz St. Vida, in darovanje.

Na predvečer in pa celo dopoldne bo preiskrbljeno, da bodo verniki lahko opravili sv. spoved in prejeli sv. obhajilo.

Popoldne ob 3 pete litanije M. B. in zahvalna pesem (slovenska).

Zvečer zvonjenje v spomin umrlim dobrotnikom šmarnogorskih zvonov.

18. uri Slavija : Mladika, v nedeljo 12. t. m. ob 18. uri Ilirija : Reka. Vsak klub je dolžan postaviti za svojo tekmo po dva starejša reditelja in stranskega sodnika; nastop službe pol ure pred pričetkom tekme. Rediteljsko službo vodi v soboto g. Mahovec, v nedeljo g. Galič. — Moštva se opozarjajo, da je treba nastopiti točno ob napovedanem času. Dalje se klubi ponovno opozarjajo, da se mora vsak igralec pred tekmo izkazati s krstnim listom ali zadnjim šolskim spričevalom glede starosti; kapetan moštva mora pred pričetkom tekme obremen z izkazom moštva oddati sodniku oz. službi. Odborniku starostne dokumente za celo svoje moštvo. Moštvo, ki se ne bo ravnalo po tem, bo diskvalificirano. — Tajnik.

RADIO RAZSTAVA

Ljubljanski radio klub bo priredil pod okriljem uprave ljubljanskega velesejma ob priliki pokrajinske razstave v Ljubljani od 1. do 10. septembra svojo III. veliko radio razstavo. Na razstavi bodo zastopani predvsem amaterji, ki bodo razstavili svoje lastne aparate in izdelke, kajti razstava naj predvsem pokaže razvoj in stanje naših amaterjev. Razstava bo v paviljonu sliž in bo posebno okusno napravljen, ker posebni odbor že izdeluje potrebne načrte.

Za najboljše aparate amaterjev, ki jih bo ocenila posebna strokovna komisija, so določene razne nagrade. Trgovci z radio materijalom ne smejo konkurirati. Vsak amater-razstavljalec naj doda svojemu aparatu pismeno izjavo, da je aparat sam sestavil in shemo aparata. Ocena aparatov se bo vršila pred otvoritvijo razstave, tako da bodo premirani aparati na razstavi še označeni. Zato je potrebno, da so aparati najkasneje do 27. avgusta v klubovem lokalu na velesejmu, paviljon »De«.

Za duha in srce

Ruski konstruktivizem

Pomladanska številka »Architecture vivante« prinaša nekaj del nove ruske arhitekture z uvodnikom, ki ga mi tu v glavnem podajamo:

Eno najglobljih ruskih nagnenj se izživlja v arhitekturi. Resen in veličasten Leningrad, samonikla veselost Moskve, preprost Novgorod, raskošni Kijev, palače Pskova z lesenimi izbami, vse zapuščata vtis, da sta tod silna umetniška volja in okus mogla utisniti vsem tujim vplivom svoj čisto samobiten izraz.

Peter Veliki je s svojimi zapadnjaškimi reformami nasilno prekinil domač tok razvoja in posegel globoko v vse kulturno življenje. Z njim je pridobila dostop v Rusijo tradicionalna umetnost. Sledile so dobre nemira in iskanja, v katerih so prešli Rusi prav vse evropske vplive od renesance pa do gotike in so se leta pred prevratom posebno zavzemali za Dunajčane in Švede.

Revolucija pa ni sprevrgla samo političnega in gospodarskega življenja, ampak sploh vse idejne vrednote. V arhitekturi je prekinila z modernim klasičizmom. Konstruktivna miselnost, analitičen duh, znanost mas, prostora, ritma in razmerja, nove potrebe, nove naloge, nove materialije, vse je pospeševalo novo umetnost. Dasi jo potrebo obnovitve vsi enako občutili, vendar so nanjo različno reagirali. Tako ločimo danes v Rusiji tri ostro opredeljene skupine:

1. Simboliste, ki uvajajo v stari akademizem nov duh, iščejo shematičnih oblik in prostih ploskev ameriških nemotičnikov. Njihova dela nosijo vidne znake dekadentne umetnosti.

2. Konstruktivisti-tehnik in romantiki, se zavzemajo strastno za oblike izvedene od inženerskih zgradb in navdušeno zagovarjajo smotrenost v umetnosti.

3. Racionaliste, ki se odkrito priznavajo k znanosti in ne menijo za novotarije.

Tok razvoja še posebno pospešuje vzgoja. Na moskovski šoli lepih umetnosti in obrti tvori osnovo vsemu pouku tkzv. prostorninskih nauk. To je veda ali znanost, ki se trudi najti in izčrpati vsa svojstva geometričnih elementov in oblik, njihovo praktično uporabo, njihova medsebojna razmerja, njihova razmerja do prostora, kjer se nahajajo, njihovo osvetljenje v različnih položajih in različnih odnosih do gledalca, gledalec naj dobi utis lahkega ravnesja, mirne in smiselne celote, sestavljene iz čistih arhitektonskih oblik. Zato skladajo komplicirane oblike v podrejene sisteme in iščejo ritma, ki vzbujajo nepriljubljenost. — V šoli je uvedel ta nauk arh. Landovsji z profesorjema Dokučajem in Krimskim. Prvi oddelek se peča z zgolj abstraktnimi problemi in je obvezen za vseh osem fakultet šole. Drugi oddelek obravnava čisto arhitekturne naloge in je namenjen samo arhitektom.

Izgleda torej, da so Rusi iskali in našli neke vrste znanstveno pretirano objektivizacijo in neko preračunano hotenost, ki zanemarija dušo. Najsi je današnje življenje še tako porazumljeno, ne imelo bi segati po osebnem rasnem značaju, ki tako pohaja v nekem čisto geometričnem redu. Dasi je arhitektura najabstraktnjša umetnost in najbližja matematiki, vendar ji ne more dati že sama abstrakcija sloga, ako ni za njo življenja. Vse velike dobe so izšle iz fuzije razuma in čustva. Dela sama se rode večkrat v razpoloženem trenutku in vloga razuma je samo, da kritikuje in izloči iz njih to, kar je škodljivega ali nepotrebnega. Posebnost tega ruskega gibanja je pač ta, da pripada bolj slikarstvu, kot arhitekturi, oni so res našli neko formulo, niso pa našli še sloga. Upajamo, da jim formula pomore do sloga. Ni pozabljati, da je ruska duša bistveno različna od zapadnoevropske, ona je prepojena s čutnostjo in tudi iskanje na polju čiste abstrakcije je ne more zavesti. Iskanja in analize danes še ni konec, vendar treba priznati njihovim delom ne navadno čistoto in veliko skladnost novih elementov. Vse prizadevanje je smatrati kot instinktivno reakcijo proti dolgemu usužnjevanju, ki rada, kot vsa taka gibanja, prehaja svoje meje.

Vendar je pa iskati v teh delih tudi sheme bodočnosti in nov okvir, v katerem se bodo gibala vsa nova veselja in prerोजना čustva.

Bogoslovne šole v Rusiji

Pred vojno so se izobraževali ruski pravoslavni duhovniki po državnih seminarjih, ki za zlasti v vzgojnem in asketičnem oziru niso nudili veliko. Kdor pa je stremel po najvišjih stopnjah hierarhije, je šel v Duhovni akademiji ali v Petrogradu ali v Moskvo. Ta dva instituta sta stala znanstveno zelo

Vabimo gg. amaterje, da se razstave s svojimi aparati udeležijo in nam takoj sporočijo, kaj nameravajo razstaviti in približno koliko prostora bodo rabili. Prijave sprejema in da vsa potrebna navodila in pojasnila »Radio klub v Ljubljani«.

Izpred sodišča

Tatinska Anica.

Pri Matildi Zalta je služila nekaj časa. Soba je spravljala in urejevala ter sploh izvrševala pri njej postrežarska dela. Pri takem poslu je imela dovolj prilike, da si je ogledala vse čeno, kar jo je mikalo. In mikalo jo je posebno, kajti Anica je sanjala včasih, kako lepo bi bilo, ko bi se oblekla tako, kakor se njena gosca Matilda. Na ulico bi lahko šla in tja pod živelci, oh in cirkus bo prišel te dni v Ljubljano — in tako, kajne! Pa se je Anica v te sanje tako živo vtopila, da je kar napravila načrt in po tem načrtu svoji gospodnji lepo kradla vsak dan po malo. Vzela ji je navadno celotno obleko, lepo torbico, plišast plašč, za spremembo pa še eno svileno obleko in ker je bila že pri roki, še možko zlato verižico za uro. Nabrala si je tudi nekaj različnega kombinirane perila, tako da znaša skupna vsota ukradenih stvari 1750 Din. Ampak brihtna Anica se ni zadovoljila samo s tem, kar je vzela pri svoji gospodnji; smuknila je ob priliki tudi v stanovanje gospe Ele, ki je bilo slučajno odprto. Tudi pri njej je nagrabila nekaj njej vsčenege blaga in ga vrgla kar skozi okno na vrt, da bi ga potem odnesla. Toda Ela je blago v vrtu še pravočasno našla. Pred sodniki igra Anica sramežljivo dekle, čeravno je tam v spisih zapisano, da je prava tica in da je bila tudi zaradi vlačugarstva že kaznovana. Tatvino priznava le delno. Ko ji je sodnik povedal, da bo zdaj sedela dva meseca (težka ječa) in da se bo za pokoro dvakrat na mesec postila, je kar mirno odšla s paznikom in kar na smeh ji je šlo, misleč morda: »Kaj pa mi morejo...« Pa res!

Sport

Olimpijske številke

Lahkoatletski teden je prinesel sledečo razvrstitev: 1. Amerika 164 točk; 2. Finska 81 in pol točke; 3. Nemčija 63 in pol točke; 4. Kanada 55 točk; 5. Anglija 38 točk. Polovico zmag je odnesla Amerika, Afrika in Japonska vsaka po eno, ostalo pa je dobila Evropa.

Amerikanci so zopet pokazali, da so nam v premoči. Ni čudno! Velik teritorij imajo, blagostanje vlada pri njih in ameriški sport je last vsa ljudstva.

Občudovanja vredni so pa finski tekači in deseteroborci. Kar pet prvih zmag si je priboril ta mali narod! Smemo reči, da so moralno zmagali Fini.

In Nemci? Zelo, zelo so se pripravljali. Morda preveč razumaško. Ne moremo jim reči, da so sportna rasa, toda z pridnostjo in z dobro organizacijo so dosegli lepe uspehe. Škoda, da so tekmovalcem mestoma odrekli živci. Predvsem štafete so na ta način izgubili.

Novost v olimpijski zgodovini so znane Kanadčanov. Kar naenkrat so se pojavili. Sveže in vesele tekmovalce so postavili v areno in ves svet se je prepričal, da imajo najhitreje tekače.

Olimpijske številke nam govorijo, da še ni prekoračena sportna zmoglost človeka. Dan za dnem so padali rekordi. Vse to je pač znak, da se telesne vaje še vedno razširjajo in da se s pomočjo znanosti izpopolnjujejo. Način življenja, prehrane, oblačila itd. postaja drugačen, to vpliva ugodno na zdravstveno stopnjo človeštva. Kot rezultat vsega napredka se pojavi večja zmoglost človeka in rekord. Saj nam v sportu ni cilj rekord, temveč se isti pojavi kot produkt zdravja, veselja in stremjenja po zmagi.

Cerkveni vestnik

Za duhovniški tečaj duhovnih vaj od 20. do 24. t. m. so še vse sobice oddane. — Prihodnji tečaj za č. gg. duhovnike bo od 17. do 21. sept.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Na okrožni prireditvi v Konjicah poje vse članstvo in naraščaj pri sv. maši Kimovčevu mašo za Orie.

Nepreklicno se vrši v nedeljo 12. t. m. tombola na Breznici (p. Zirovnica), pri kateri lahko za 3 Din zadeneš motor, kuhinjsko opravilo, 100 kg sladkorja, kozo, ovco itd. Poljši 3 Din Izobraževalnemu društvu na Breznici, da se bo tudi zate igralo na eno tablico. Po tomboli, ki se prične ob pol 4 popoldne, bo koncert jeseniške orlovske godbe.

Izlet. Društvo v Meľu ima v nedeljo izlet v Pekel k Janžekoviču. Pridite!

Kam pa v nedeljo? Na velik delavsko-mladinski tabor Krekove družine Sneberje-Zadobrova. Dopoldne ob 9 sv. maša na prostem, nato tabor pri cerkvi sv. Tomaža v Zadobrovi. Ob 2 velika tombola, pri kateri lahko zadeneš za 2 Din moderno sobno opravilo itd. Ljubljani in sploh okolici, pohitite to nedeljo v lepe Sneberje. Na svidenju! Slovenskiški cerkveni pevski zbor priredi v nedeljo 12. t. m. izlet na goro Oljko v Savinjski dolini. Ob tej priliki se vrši dopoldne sv. maša, katero bere znani svojočasni graški kazniški kurir č. g. Matija Ljubša iz Celja, med katero prepeva slovenskiški pevski zbor. Prijatelji lepega petja in krasnega razgleda, ki ga nudi ta točka, se vljudno vabijo na sodelstvo.

Polzvedovanja

Našla se je zapestnica z diamanti. Poizve se Poljanska cesta 36.

Olimpijske številke nam pravijo, da se dviga telesna moč, hitrost in vztrajnost človeka. Lep dokaz nam je finski deseteroborec Yrjölä. Ko bi prišel ta mož na prvo olimpijado v Atene l. 1896, ne bi zmagal samo v deseterboju, temveč bi odnesel 20 prvenstev. Saj so res nadčloveške mere tega Finca: 100 m 1:4; 400 m 53:2; 1500 m 4:44:8; 110 m preko zaprek 16:6; skok v daljino 6:87; skok v višino 1:87; suvanje krogle 14:11; met diska 42:09; met kopja 55:70; skok ob palici v višino 3:30. Danes se temu čudimo. Čez deset let pa bo prišel deseteroborec, ki bo morda današnje rekorde zvišal.

Kako dolgo bo to šlo? Dokler bo iskal svet senzacije v sportu. In kadar bo padlo zanimanje za rekord, takrat bodo obstale mere. Ni več daleč ta doba. Krščanska Evropa, naša umetnost in znanost ni obličala na olimpijskih latorikah, hoče še naprej. Bodimo veseli, zakaj za olimpijskimi številkami se svetlika zarja telesne kulture.

Umetnostna razstava v Amsterdamu.

V prostorih mestnega muzeja je razstavil olimpijski odbor dela, ki so jih poslali razni narodi. Barvna umetnost, kakor grafika, plastika in arhitektura — vse se nanaša večinoma na sportno življenje. Lepo se izražajo v raznih dvorinah sportni duh, ki vlada pri posameznih narodih. Angležu je sport vsakdanja zabava, potreba ali navada. To se razodeva v slikah, ki nam kažejo življenje pač takšno, kakršno je. Velik odstotek britanskih del so smešni dogodki in karikature iz sportnega prostora.

Oddelek Združenih držav je bogato zastopan. Mexika nam priča, da jim je žoga bistvo sporta. Francoska, Poljska in Nemčija tvorijo pravo sliko evropskega sportnega življenja. Nemška plastika (Georg Kolbe, Wolfgang Schaper) prednjači v lepoti linije, medtem ko idejno bogata dela Poljakov, zastopanih po W. Jarocki, W. Skoczylas itd., reprezentirajo Slovane.

Kot arhitektonsko delo naj omenim »Deutsches Sportforum« v Berlinu in fantastičen načrt italijanske asportne univerze.

Pričakoval sem od razstave, da bo izraz stremjenja po jasnosti in resničnosti, po veselju in zdravju. Tega nisem našel — dokaz, da je telesna kultura še mlada.

Plavalne tekme.

Ze četrti dan se vršijo v tukajšnjem »Zwemstadionu« tekme v plavanju in v waterpolo. Po nešteti predtekmah je vendar prišel včeraj finala na 1500 metrov. Takoj v začetku je prevzel vodstvo Šved Arne Borg in je zmagal sigurno pred Charlton-om iz Avstralije. Prvi je rabil 19:51,8, drugi pa 20 min 0,4 sek. Amerikanec Crabbe je tretji 20:28,8.

Finale za dame na 400 metrov (tudi prosti stil) je prinesel zmago Amerikanki Norelius. S časom 5:42,8 je dosegla nov svetovni in olimpijski rekord. Druga je gđ. Braun (Nizozemska) 5:57,8 in tretja Mc. Kim (Avstralija) 6 min 0,2 sekund.

Waterpolo: Evropski prvak Ogerska je premagala Argentino z 14:0. Francoska, ki ima olimpijsko prvenstvo (l. 1924) je premagala Španko v 0:4. Dalje: Nizozemska:Švicca 1:1; Belgija: Irsko 11:1; Malta:Luksembourg 3:1; Anglija:Nizozemska 5:3; Ogerska:Amerika 5:0; Nemčija: Belgija 5:3.

JUNIORSKE TEKME ZA POKAL SK ILIRIJE.

(Službena objava medklubnega odbora.) — Verificirajo se pokalne tekme, odigrane dne 4. in 5. t. m.: Mladika : Svoboda 4 : 1, Slavija : Savica 5 : 0, Reka : Jadran 3 : 1, Ilirija : Mars 5 : 0, Rapid : Svoboda 1 : 0, Zelezničar : Maribor 3 : 2. Protest SK Zelezničarja se z ozirom na izid tekme Zelezničar : Maribor kot brezpredmeten stavi z dnevnega reda, protest SK Marsa proti priznanju rezultata Ilirija : Mars 5 : 0 pa se zavrne, ker je neutemeljen. — Za naslednje kolo v Ljubljani se izžrebojo: v soboto 11. t. m. ob

Gospodarstvo

SVETOVNO TRGOVSKO BRODOVJE 30. JUNIJA 1928

Iz statistike Lloydovega registra je posneti, da se je registrirano trgovsko brodovje v razdobju od 30. junija 1927 do 30. junija 1928 pomnožilo za 1.89 milj. ton, kar se tiče parobrodov in motornih ladij in zmanjšalo za 0.18, kar se tiče jadric. — Povišek znaša 1.76, in je najvišji po l. 1922, ki je znašal 2.39. Lansketo leto se je brodovje pomnožilo za 0.40, predzadnje leto pa celo samo za 0.14 milijonov ton.

Najbolj se je zvišalo število parobrodov in motornih ladij v Britaniji (+ 0.57), Nemčiji (+ 0.41), Holandski (+ 0.16), Grčiji (0.16) in Japonski (+ 0.1).

Francija je nazadovala za 0.10, Italija pa za 0.04.

Tonaža jadric zavzema vedno manjši del svetovnega brodovja. Letos predstavlja samo še 2.7 odstotkov skupne tonaže, dočim je l. 1916 predstavljala 8 odstotkov. Združene države sane imajo 0.93 milj. ton jadric, kar je polovica svetovne tonaže v jadricah.

Naslednje številke kažejo razvoj brodovja (samo parobrodov in motornih ladij) v primeri z l. 1914 pri glavnih pomorskih državah. Tonaža se nanaša na 30. junij 1914 in 1928 v milijonih ton brutto.

Država	1914	1928
Velika Britanija in Irska	18.8	19.7
Britanski dominijoni	1.6	2.7
Danska	0.7	1.0
Francija	1.9	3.2
Nemčija	5.1	3.7
Grška	0.8	1.8
Nizozemska	1.4	2.8
Italija	1.4	3.3
Japonska	1.7	4.1
Norveška	1.9	3.9
Španija	0.8	1.1
Švedska	1.0	1.4
Združene države (morje)	2.0	11.1
Združene države (jezera)	2.2	2.4
Druge države	3.4	4.0

45.4 65.1

Tonaža brodovja se je zvišala od l. 1914 za 19.7 milj. ton, to je 43.5%. Naj omenimo, da se je brodovje od l. 1900 do 1914 pomnožilo za 23.0 milijonov ton, to je 103%.

Razen pri Nemčiji, ki je morala po izgubljeni vojni izročiti svoje brodovje zaveznikom, se je tonaža brodovja pri vseh drugih državah povečala, najbolj pri Združenih državah in Japonski. Potem pride Italija, ki se je okoristila tudi z avstrijsko mornarico. Razmeroma malo se je pomnožilo brodovje Velike Britanije, če vpoštevamo množino njenega brodovja. Iz tega se vidi, kako težišče vlade na morju prehaja drugam.

Od celokupnega trgovskega brodovja je odpadlo v odstotkih na sledeče države:

	1914	1928
Velika Britanija	41.6%	30.3%
Združene države	9.4%	21.0%
Japonska	3.8%	6.4%
Nemčija	11.3%	5.7%
Italija	3.1%	5.1%
Francija	4.2%	5.0%
Norveška	4.3%	4.5%
Holandska	3.2%	4.3%

Iz teh števil je videti, da se je vrstni red držav glede moči brodovja precej spremenil. Združene so na drugem mestu, prej na tretjem, Japonska na tretjem, prej na šestem, Nemčija prej na drugem, zdaj na četrtem mestu itd.

Da bo mogoča primera z našo mornarico, omenjamo, da znaša tonaža našega trgovskega brodovja 257.486 ton. Čeprav smo na pomorstvu zelo zainteresirani, zadržujemo za mnogimi manjšimi narodi in državami, ki nimajo večje potrebe po brodovju kot mi, a v kljub temu imajo brodovje veliko večje. Naj bi vzgledali drugih narodov tudi nas vzpodbujali k delu.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE.

Odprava konkurza. Ivan Katz st., Slovenska Bistrica, ker je bila vsa masa razdeljena. Jakob Vezjak, trgovec, Maribor, ker se je sklenila prisilna poravnava.

Likvidacija. Zadruga gostilna v Mariboru, r. z. o. z. se je razdružila in prešla v likvidacijo.

Fuzija bank. Iz Zagreba se poroča, da se vodi pogajanja za fuzijo Jugoslavenske Udužene banke z Hrv. Sveopčo Kreditno banko v Zagrebu, in sicer na način, da bi jug. udr. prevzela sveopčo kred. V tem slučaju bi njen kapital bil povečan od 175 milj., ki jih ima jug. udr. sedaj, na 212.5 milj. Izgleda pa, da so sicer zainteresirani dunajski krogi za fuzijo, nasprotujejo pa kapitalisti iz Budimpešte. Namen fuzije je, da Sveopča kreditna likvidira dolgeve, ki jih je utrpela pri raznih podjetjih in, ki dosegajo nekako višino delniškega kapitala (87.5). Vsled pogajanj je baje tudi preložen na september občni zbor sveopče kred., ki bi se sicer že moral vseliti. — Kot je videti napreduje koncentracija našega bankarstva, ki je edini izhod iz krize v katero so zašli posebno manjši denarni zavodi vsled svoje velikodušnosti, ki pa je posledica naših gospodarskih in denarnih razmer.

Carinski dohodki centralnih carinskih blagajen v zadnji tretjini julija so znašali 48 milj. din. napram 41.7 v istem času lanskega leta. Na posamezne carinske blagajne odpade: Belgrad 9.2, Zagreb 12.2, Novi Sad 9.7, Ljubljana 8.1, Dubrovnik 4.8, Skopje 2.4 in Split 1.9. Dohodki v juliju so znašali 133.5 (l. 1927 127.5). V letošnjem proračunskem letu, od 1. aprila do 31. julija l. l. so znašali dohodki 516.5 (494.8) napram 550.5 milj. din., ki jih predvideva proračun. Primanjkljaj proti proračunu je 34 milj. din., lansko leto je bil skoro še enkrat tolik, 67 milj. din.

Kmetijski kredit pri denarnih zavodih v Vojvodini. Po statistiki zbornice TOI v Novem Sadu je 89 denarnih zavodov v Vojvodini dalo l. 1928 128.7, l. 1927 pa 166.0 milj. din. hipotekarnih kreditov. Meničnih kreditov je bilo dovoljenih leta 1926 505.4, leta 1927 pa 607.1. Skoraj polovico meničnih kreditov so dobili kmetovalci in sicer leta 1926 204.9, leta 1927 pa 244.8 milj. din. Od protestiranih menic je preteklo leto odpadlo na kmetijske menice 15.1. Dve petini kreditov odpadeta na kmetijstvo, kar priča, da zahteva intenzivno kmetijstvo mnogo kapitala. Od kmetijskih meničnih kreditov je bilo protestiranih l. 1926 6.9%, prošlo leto pa 6.2%, torej nekaj manj.

Promet v italijanskih lukah. V prvem polletju 1928 je znašal promet blaga v italijanskih lukah: Genova 3.9 milj. ton, Benetke 1.3, Trst 1.2, Neapelj 1.2, Livorno 0.9 in Savoia 0.7. Kot je videti, je Trst na tretjem mestu in zaostaja za Be-

netkami, dočim pride Reka s svojim malim prometom med srednja pristanišča.

Dobave. Ravnateljstvo drž. rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 10. avgusta ponudbe glede dobave 5000 komadov električnih vžgalnikov; do 20. avgusta glede dobave raznega pohištva; do 25. avgusta glede dobave dveh centrifugalnih sesaljk; dne 30. avgusta pa glede dobave 20.000 kg tračnic. — Ravnateljstvo drž. železarne Vreš-Majdan sprejema do 24. avgusta ponudbe glede dobave 7 vagonov moke in 1000 kilogramov pšeničnega zdroba. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. avgusta pri ravnateljstvu drž. železnice v Sarajevu glede dobave hrastovega lesa; 27. avgusta pri ravnateljstvu drž. železnice v Subotici glede dobave 300.000 komadov opeke in 40.000 kg samotne moke; 28. avgusta glede dobave steklenega materiala in materiala za razsvetljavo; 29. avgusta glede dobave cevi za parno segrevanje, glede dobave raznih drugih cevi ter glede dobave telegrafsko-telefonskega materiala; 30. avgusta glede dobave raznega stekla. — Dne 28. avgusta pri gradbeni sekciji v Ljubljani glede poprave lesenega mostu čez Savo pri Litiji. — 30. avgusta pri komandi Kosovske divizijske oblasti v Prištini glede dobave 180 ton premoga. — Predmetni oglasi z natančnimi podatki so v pisarni zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled. — Dne 31. avgusta se bo vršila pri strojnem oddelku ravnateljstva državnih železnice v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 3500 kg španskega trstja. Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.

Dobave. Strojni oddelk ravnateljstva drž. železnice v Ljubljani sprejema do 13. avgusta ponudbe glede dobave 400 parov cokelj; do 16. avgusta glede dobave 10.000 kg kalcinirane sode, razne pločevine; do 18. avgusta glede dobave razne žice in lesenih ročajev. — Prometno-trgovski oddelk ravnateljstva državnih železnice v Ljubljani sprejema do 22. avgusta ponudbe glede dobave 25 komadov signalnih svetilk. — Ravnateljstvo državnega rudnika v Brezi sprejema do 13. avgusta ponudbe glede dobave delov za tračnice; do 16. avgusta glede dobave 1500 komadov trioglatih pil, 150 kub. metrov jamskega lesa in 4 vagonov portland-cementa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 23. avgusta pri Glavnem sanitetnem slagalistu v Zemunu glede dobave 2000 komadov košar za sanitetni material; 25. avgusta pa glede dobave 540 komadov šatorov. — 29. avgusta pri ravnateljstvu državnih železnice v Sarajevu glede dobave steklarskega materiala. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaje. Uprava državnih monopolov v Belgradu sprejema ponudbe glede prodaje 5500 kg

saharina. Pogoji so na vpogled v pisarni Uprave državnih monopolov — Oddelek za prodaje. — 10. avgusta se bo vršila pri 52. pp. v Ljubljani licitacija glede prodaje 1 konja. Pogoji so na vpogled pri omenjenem polku.

Borza

Dne 9. avgusta 1928.

DENAR.

Promet je bil danes prav znaten. Največ je bilo Prage (nad 1 milj.), potem Curiha, Trsta, Dunaja in Berlina. Tečaj so ostali po večini nespremenjeni, le Dunaj in Trst sta se malo poslabšala. Privatno blago je bilo razen za devize Trst in Newyork kot navadno tudi za London.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

9. avgusta 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. s. VIII.
Amsterdam	—	2285.—	—	2285.50
Berlin	1356.—	1359.—	1357.50	1357.50
Bruselj	—	791.80	—	—
Budimpešta	—	992.46	—	—
Curib	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	801.63	804.63	803.13	803.20
London	276.—	276.80	276.40	276.41
Newyork	56.83	57.03	56.93	56.925
Pariz	221.55	223.55	222.55	—
Praga	168.30	169.10	168.70	168.70
Trst	286.60	288.60	287.60	287.60

Belgrad. — Berlin 135.6—135.9, Budimpešta 990.96—993.96, Curib 1094.10—1097.10, Dunaj 801.63 do 804.63, London 276.80—277.80, Newyork 56.83 do 57.04, Pariz 223.55—227.55, Praga 168.30 do 169.10, Trst 286.25—288.25.

Curib. Belgrad 9.18, Berlin 123.85, Budimpešta 90.45, Dunaj 73.28, London 25.22, Newyork 519.50, Pariz 20.3025, Praga 15.3925, Italija 27.18, Bukarest 3.16, Sofija 3.755, Varšava 58.20, Madrid 86.90.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.45375, Kodanj 189.20, London 34.4125, Milan 37.065, Newyork 708.80, Pariz 27.695, Varšava 79.45. — Valute: dolarji 706.55, lira 37.35, dinar 12.40, češkoslovaška krona 21.00125.

Praga. Devize: Lira 176.5, Belgrad 59.30, Pariz 132, London 168.875, Newyork 33.745.

Dinar: Newyork 175.75, Berlin 7.36, London 276.30.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Kred. zavod 170—175, Vevče 105 den., Ruše 265—285, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Belgrad. Vojna odškodnina 421—422.50, avg. 424—425, dec. 439—440, 7 odst. pos. 86.5—87.5, agrari 51—53.

Dunaj. Podon.-savsko-judran. 82.50, Hipo 7.12, Alpine 44.85, Greinitz 3.15, Leykam 9.38, Trbovlje 57.25, Gutmann 27.75.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Hrastova drva, fiko nkl. postaja po 15; zaklj. 3 vagoni. tendenca nespremenjena.

Dež. pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt.) Pšenica baš. nova 79—80 kg, 2%, 290—295, pšenica za avgust 297.50—300, za september 300—302.50, moka stara 0 g bl. fiko Ljubljana, plač. po prejemu 520—525, moka nova 455—465, koruza 350—352.50, oves, nov, za avg. 265—270. Zaključkov ni bilo. Tendenca nespremenjena.

Novi Sad. Pšenica: bč. 240—242.50, potiska 245—247.50, gor. ban. 242.50—245, srem. 235 do 237.50, ječmen 225—230, koruza neizpremenjena, moka 0 g 370—380, št. 2 350—360, št. 5 330—340, št. 6 295—305, št. 7 255—265, št. 8 185—195, otrobi 175—180. Tendenca omahujoča. Promet: 56 vagonov pšenice, 13 ječmena, 5 koruze, 14 moke in 3 otrobov.

Budimpešta. Tendenca omahujoča. Pšenica: okt. 28.10—28.06, zaklj. 28.10—28.12, marec 30.36 do 30.40, zaklj. 30.38—30.40, maj 31.08—31.04, zaključek 31.08—31.10. Rž: okt. 26.02—26.06, zaklj. 26.04—26.06, marec 27.36—27.90, zaklj. 27.90 do 27.96. Koruza: maj 27.16—27.50, zaključek 27.48 do 27.50.

Naročajte 'Slovenca'!

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»Je že res, da so od kmetov zahtevali preveč tlake, in tu ni mogel nihče pomagati. Toda, kar se tiče kazni in šibanja podložnikov, vam povem na kratko: namesto šib so bila kar slamnata povresla.«

»Kdo pa je bil tako usmiljen, ti sam?«

»Ne. Le rajši sem poslušal angela kakor hudiča.«

»Razumem, a povej, koga si poslušal?«

»Panno Sieninjsko.«

»A-a... Ona je bila torej?«

»Kakor pravi angel. A se je bala pokojnega. Šele v zadnjem času se je zmenil za njene besede. Ker pa so jo tam vsi tako radi imeli, so prej tvegali pokojnikovo jezo, kakor da bi preslišali njeno prošnjo.«

»Zato naj bi Bog blagoslovi! Zarotili ste se torej proti Pongovskemu?«

»Tako je, vaša milost.«

»Ali n nikoli na to prišel?«

»Nekoč je pač prišel, a mu gospodične nisem izdal. Takrat me je rajni sam naklestil. Povedal sem mu namreč, da mu v slučaju, če komu drugemu ukaže to storiti in mi kot šlahiču ne podloži preproge,* da mu v tem slučaju zažgem hišo, njega pa ustrelim. Saj bi bil tudi storil tako in čeprav bi moral potem k razbojnikom v gozdove!«

»To mi je vseh od tebe,« je pripomnil pan Serafin.

Vilčopoljski pa je nadaljeval:

»Večkrat sem imel težave s panom Pongovskim, a bil je v hiši tako rekoč kerub božji. Zato sem vedno hotel stran, a sem vendar le ostal. Pozneje pa, ko je gospodična dorasla, je tudi pokojnik bolj uvaževal

* Plemiška predprava pri telesni kazni. Če bi pretepali podložniki plemiča, bi bila to smrtna žalitev.

njene besede — v zadnjem času pa ji je sploh vse ugodil. Večkrat je na primer vedel, da je velela revnim dati žita iz kašče, ali zamenjati, kakor sem pravil, šibe s povresli, ali odpustiti rabotni dan — in je hlinil, da ničesar ne vidi. Naposled pa se je pred njo tako sramoval, da ji ni bilo nič več treba prikrivati. Prava priprošnica je bila za kmete. Zato naj jo, kakor pravite, vaša milost, Bog blagoslovi in jo varuje.«

»Zakaj pa praviš »obvaruje?« je vprašal pan Ciprianovič.

»Zato, ker je zdaj na slabšem, kakor je bila.«

»Bog se usmili! Kaj pa je?«

»Gospodični sta pravi večji. Mladi Kšepecki pa se samo hlini, da ju nekam brzda. A jaz že vem, zakaj to dela. Naj se le varuje, da ga kdo kakor psa ne ustrelji naravnost v čelo.«

Bila je že globoka, a jako svetla noč, kajti na nebu je svetila polna luna. Pri njeni luči je zagledal pan Ciprianovič, da so mlademu oskrbniku po volje vzplamtele oči.

»Kaj pa veš o tem?« je vprašal radovedno.

»Vem, da me ni odslovil samo radi moje neupogljivosti, temveč tudi zato, ker sem pazno gledal in poslušal, kaj govoré ljudje v hiši... Šel sem, ker sem moral, a do Belčončke ni tako daleč, in če bi se kaj...«

Tu je umolknil in na cesti je bilo slišati samo šumenje borov, ki jih je gibala nočna sapica.

Sedemnajsto poglavje.

V Belčončki se gospodični ni samo slabo godilo, temveč ji je šlo celo neprestano slabše. Že precej časa je bilo minulo od onega trenutka, ko je stari Pongovski napodil Marciana Kšepeckega iz hiše, ker je bil zapazil, da prenesramno »prav kakor kozel« gleda takrat še napolotroško dekletce. A ta jo je videl potem še večkrat v cerkvi in pri sosedih, in njena mladostna lepota je vedno znova podžigala njegovo poželenje. Zdal pa, ko je stanoval z njo v isti hiši in

jo vsak dan videl, se je na svoj način zaljubil vanjo:

občutil je do nje tako besno in živinsko ljubezen, kakršne je bil zmožen samo on. Spremenil je tudi svoje načrte. Sprva je hotel dekletu samo vzeti nedolžnost in jo šele tedaj poročiti, če bi se res našla v njen prid se glaseča oporoka. Zdal pa se je odločil na vsak način jo peljati pred oltar, samo da bi jo dobil in obdržal za vedno. Če poželenje premaga razum, mu postane slednji uslužen pomagač. Zato je Marcian tudi mislil, da bo dekle, ki nosi slavno ime Sieninjskih, vsekakor ugledna in jako koristna nevesta, četudi nima premoženja. A če bi mu razum tudi nasprotno dokazoval, bi ga Marcian več ne ubogal: saj je vsak dan bolj izgubljal oblast nad seboj. Vse je gorelo in besnelo v njem in če se še vedno ni spozabil in se poslužil nasilja, je imelo to samo en vzrok. Saj si tudi najbolj nebrzdana strast želi prostovoljnega sporazuma, hrepeni po prostovoljni udaji, sanja o vzajemnosti, jo smatra za najvišjo srečo in se včasih vara tudi takrat, ko nima za to nobenega povoda. Tako se je varal tudi Kšepecki. Neprestano je sanjari o srečnem trenutku, ko se mu gospodična, voljna in izpremenjena, sama vrže v naročje.

Vendar pa se je bal, da utegne izgubiti, če bi vse skupaj stavil na to edino srečko. Včasih si je stavil v globini srca vprašanje, kaj bi bilo potem? Tedaj ga je prevzel strah pred samim seboj in pred viharjem, ki bi ga nase priklical. Postave, ki so varovale žensko čast, so bile na Poljskem silno stroge, in vsenaokrog bi se našle stotine plemiških sabelj, ki bi se — kajpak takoj grozeče zablistale nad njegovo glavo. A istočasno je čutil Marcian, da lahko napoči tudi ura, v kateri se ne bo za nič več brigal. Njegovo nebrzdano, divje srce si je želelo nevarnosti, je hrepelo po vojni. Na svoj način je užival tudi ob misli o tolpi šlahičev, ki oblegajo Belčončko, o luni na nebu, ki razsvetljuje požarišče, o rablju v krvavoderči obleki, ki stoji kakor v megli s sekiro v roki na morišču v kakem oddaljenem mestu,

|||||

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 28 zvezkov:

A. Sheehan, Nodaj. Povest trškega dekleta. 24 Din. vez 32 Din. — 24 zvezkov: A. Marly,

Hanka. Lufičko-srbska povest. 22 Din. vez 30 Din. — 25 zvezkov: Haggard, Hi cezarji

Montenunq. 32 Din. vez 42 Din. — Storček in njegova burleska življenja. 14 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

vez 22 Din. — 27 zvezkov: Pegel, Dreci solina. 24 Din. vez 32 Din.

Sveta življenje in vrvenje

Brodivje »Bele kraljice«

Ko se začno pod vplivom toplih vetrov vsako pomlad lomiti robovi polarnih ledenih skladov, tedaj zagrmje v Arhangelskem topovi in naznanijo arktičnemu svetu konec zimskega spanja. »Bela kraljica«, ki že dolge ve-kove brani drznemu človeku prodiranje v no-tranjost njenih predelov, ki pa se vendar sto-letje za stoletjem umika, odpošilja na napad svoje orjaško brodivje — ledene gore. Temu brodivju ne more zastaviti poti noben admi-ral na svetu. Vendar so pa tudi beli nevar-nosti postavljene meje.

Od davna je veljal zalivski tok kot zanes-ljiva meja ledene nevarnosti. Toda katastrofa orjaške nove ladje »Titanic«, ki je l. 1912. postala žrtev ledene gore v območju zaliv-skega toka, je zdramila narode svetovne plo-vbe iz njihovega miru in dala znak za vedno pripravljenost. Amerika, Anglija, Francija so sestavile skupno brodivje proti brodivju »Bele kraljice«, ki je znano pod uradno označ-bo »ledene patrole«. Temu brodivju pripada trajno tudi britanski kuter »Modoc«.

Vsako leto v prvih dneh maja odrine »Modoc« na morje. Glavna naloga britanske patrolne službe je, da izsledí ledene gore ali ledena polja, ugotovi njihov obseg in obliko in to potem po radiju brzojavi ladjam, ki plo-vejo po oceanu. Kljub tem obvestilom pa se-veda nevarnost za ladje še vedno ni odstra-njena. Zato so začeli sedaj ledene gore raz-streljevati.

Dne 26. maja letos je opazil »Modoc« ne-kaj milj od skrajne meje novofundlandskega robu ogromno ledeno goro, dvigajočo se 80 m nad vodno površino. Gora je imela obliko četverokota, katerega strani sta bili dolgi 170 metrov. Kapitan »Modoc« je svoje ugotovi-tve nemudoma javil britanski admiraliteti, ki je novodkrito ledeno goro vpisala v svoje registre pod označbo »Ledena gora štev. 14«. V te registre se vpisujejo vse plovbi nevarne ovire, ki se opazijo na morjih.

Sedaj se je »Modoc« po povelih, ki jih je dobil, takoj lotil svoje nadaljne naloge. Začel je lov na ledenega orjaka. Ladja je nepre-stano krožila okoli gore, da bi dognali vse njene posebnosti in njeno najbolj ranljivo me-sto. Slednjič so našli pripravno mesto, ki je kakor jezik molelo v morje, na katerem so izkreali par mornarjev, da bi ledeno goro mi-nirali. Izvrtali so dva rova, ki sta vodila pod morskovo površino. Čim so mine zažgali, je mo-gočna eksplozija pretresla ozračje. Ledena gora se je zazibala kakor smrtno ranjena zver v zrak pa se je dvignil 30 m visok steber vode in dima. Ko se je oblak razknil in morje po-mirilo, so se na »Modoc« s presenečenjem prepričali, da je ledena gora utrpela prav malo škode. Samo njegova streha se je neko-liko premaknila in nekaj ton ledenih drobcev je plavalo po vodi. Morski psi so se prestra-seni poskrili pod vodo in galeti so letali pre-strášeni in kričali; v solncu bleščeča se le-dena gora pa je lepo mirno nadaljevala svojo pot.

Toda »Modoc« svoje divjačine ni hotel iz-pustiti; sledil je ledenemu orjaku dalje in prežal, kje in kako bi ga znova zgrabil. V prvih dneh junija se je ob vznožju ledene gore napravil 15 m širok, kljuno podoben žlebič, po katerem se je bilo mogoče približati hrbtu, ki je bil sedaj še 60 m visok. Koristeč se na dosedanjih izkušnjah, so zvrtili topot posebno

globok rov in ga do robu napolnili z dinami-tom. Kmalu nato so nastale štiri mogočne eks-plozije v boku ledenega velikanu. Odprl se je lijak, ki je bil velik dovolj, da bi mogli v njem plesati trije pari. Ta lijak so nato še enkrat napolnili z dinamitom; nastala je nova razstrelba. Plavajoči otok se je dvignil v zrak, nato pa padel nazaj — in nadaljeval svojo pot.

Zopet so minevali dnevi. »Modoc« je sle-dil ranjenemu velikanu. Dne 18. junija je straža veselo naznanila, da je začel vrh gore omahovati in malo minut na to se je zrušilo v morje do 2000 ton ledu. Po vsej priliki je bila to posledica prejšnjih razstrelb. Čez na-

Sved Thofeld,

ki si je v peteroboju (streljanje, sabljanje, jahanje, tek in plavanje) priboril prvenstvo.

daljna dva dni se je pod razkrajajočim vpli-vom vode premaknilo težišče gore, ki se je med strahovitim lomljenjem in pokanjem ter valovanjem morja prekrucnila. Sedaj so bili ledenemu orjaku dnevi šteti. Učinek zalivske-ga toka se je vedno bolj uveljavljal. Kmalu je bil ledeni orjak le še umazano-rumena masa, ki jo je polarno živalstvo kar najhitreje za-puščalo. Led je bil kakor goba, s katero se igrajo valovi. Ledeni kosi so pa ladjam še vedno bili nevarni, saj se vsak kapitan v teh vodah ničesar bolj ne boji, kakor da bi le-deni kosi zašli v ladjin vijak. Dne 2. julija je »Modoc« slednjič ugotovil konec ledene gore štev. 14 tam, kjer je grob vseh ledenih gora: v zalivskem toku.

V zločljivem čolnu preko Atlantika

Nemški kapitan, 29letni Franc Romer, tekmuje za nagrado v znesku 5000 funtov šterlingov, ki je razpisana za prekoceanško vožnjo v čolnu. Romer se vozi v zločljivem čolnu iz močnega, nepremočljivega blaga; ve-slo je na obeh straneh lopatostno in se pri ve-slanju drži na sredi. Čoln ima tudi jadra. Ro-mer se vozi popolnoma sam. Te dni je dospel Romer v St. Thomas blizu Portorica, kjer ostane dalj časa, da si odpočije. O svojem nevarnem potu je izjavil časnikiarjem:

Kmalu po odhodu iz Las Palmas se je usmeril naravnost proti Newyorku, toda za-šel je v slabo vreme, ki ga je potem spreml-jalo na celi poti. »Včasih sem se moral bo-riti z viharji, ki po pet dni niso prav nič po-pustili. Tedaj na spanje ni bilo misliti in tudi vžiti skoraj ni bilo mogoče ničesar. Blazine in jadra, s katerimi sem bil pokril kruh in vodno shrambo, so valovi odnesli s krova. Tudi klobuk mi je vzelo z glave, tako da sem bil skoraj mesec dni gologlav in sem se v toplejšem pasu vedno bal, da me zadene soln-čarica. Toda obile plohe so ozračje ohladile, tako da je bil položaj znosnejši.

Nova metla v Peking

»Frankfurter Zeitung« prinaša iz Pekin-ga dopis, ki se zgraža nad nekulturnostjo no-vih ljudi, ki so prišli sedaj na odgovorna me-sta. Ze izpremema starega imena Peking (Severno glavno mesto) v Pei-ping (izg. Beh-ping) je brez zgleda v kitajski zgodovini. Ra-zen tega je tem ljudem bogve kako padlo na um, da so začeli notranje mestno ozidje, ki loči tako imenovano Prepovedano mesto od ostalega mesta — barvati s kričeče-strupeno modro barvo (nekak »Berliner Blau«). Mest-ni zidovi v Pekingu so bili doslej v svoji tem-noorodni barvi pravi krasni; sedaj jih na isto barbarski način barvajo. A ne samo to, marveč so začeli zidove tudi podirati. Tako je skoraj popolnoma izginil zid okoli cesar-skega mesta, katerega četverkot je ležal med Tatarskim in Prepovedanim mestom. Kame-nje so prodali, da so mogli uradnikom plačati let zaostalih plač.

Prav posebno bolešno pa je za pozna-valce kitajske zgodovine in kulture, da so sedaj izginili še zadnji ostanki »Crnega temp-lja«. Ta tempelj, ki je prej štel mnogoštevilno duhovščino (lame), leži izven Severnega zidu. Zgradili so ga v začetku mandžijske do-be (1645) ter je služil preje za misterijske igre,

ki so znane pod imenom »Vražji ples«, da-lje za konjske dirke in ljudske slavnosti. Zgradba je bila sedaj že dolgo zanemarjena in je razpadala. V zadnjih letih je izginilo iz njega skoraj vse, kar je imelo kako vrednost — celo strešno tramovje nekaterih delov so že prodali. V začetku julija tekočega leta so ga vojakji popolnoma oplenili in zažgali. Bati se je, da so pri tem zgorele tudi dragocene tibetanske in mongolske knjige, ki so jih bili skušali preostali lame že dolgo časa prodati, ne da bi bili našli kupca.

Francez El Quasi,

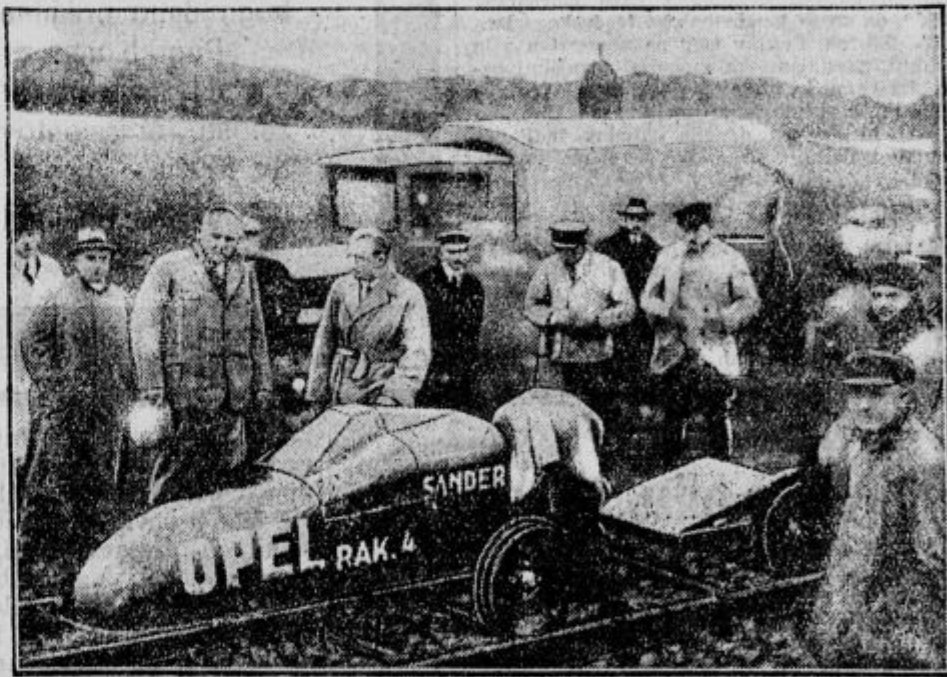
zmagalec v maratonskem teku. 42.195 m dolgo progo je pretekel v 2 urah 32 min. in 57 sek.

Tempeljsko imetje bi mogli rešiti z na-kupom samo muzeji in knjižnice; toda nobe-den izmed tovrstnih kitajskih zavodov nima v ta namen zadostnih sredstev, tako da prihaja-jo vpoštev skoraj samo inozemski interesi. Isto velja tudi za marsikatero druge zgo-dovinske vrednosti in zanimivosti. Že pred ne-kaj leti je bila v največji nevarnosti zbirka velevažnih zgodovinskih listin in se je en del dejansko pogubil: celokupni arhiv starih mi-nistrstev iz mandžijske dobe so prodali kot star papir ter so del listin dejansko zmleli. Sedaj se je zvedelo, da imajo priti v papirni mlin tudi vsi akti razpuščenih oblasti za tibe-tanske in mongolske zadeve ter upravnih ura-dov za notranje zadeve. Zgodovinarji pekin-ske državne univerze se obupno bore za ta neprecenljivi material, ki niti še ni dodobra izrpan. Pred leti se je tem mozem posrečilo, da so rešili vsaj del listin; naj bi jim bila sreča topot še bolj mila, da bi rešili vse zgo-dovinske listine. Kitajce je vedno pred vsemi drugimi narodi sveta odlikoval zmisel za zgo-

Oplov dirkalni čoln »Opel IV.« eksplodiral.

Ko je Fritz Opel te dni z več spremljevalci na Reni preizkušal svoj dirkalni čoln »Opel IV.«, je začel čoln v bližini Oestericha goreti. Opel in spremljevalci so imeli komaj čas skočiti v vodo, ko je nastala eksplozija; v zrak se je dvignil 30 m visok plamen, nakar se je čoln potopil. Posadka je plavajoč dosegla breg.

Novi Oplov raketni voz »Rak 4«:

Pred startom

Po eksploziji

Poizkusi z raketnimi vozili se doslej niso obnesli. Kakor znano je eksplodiral tudi Valierov model »Rak 3«. »Rak 4« je eksplodiral, ko je prevozil 70 m.

Antee Luokola,

ki je v teku na 3000 m z ovirami prekosil svoja rojaka Nurmija in Ritola.

dovino, čemer imajo pač zahvaliti svojo mno-gotisočletno zgodovino, kakršne nima noben drug narod na svetu. Naj bi se novi rod kljub novemu času ne izneveril davnim predanjem.

Deset gobavcev ušlo

Pred kratkim so romunski listi prinesli opozorilo, da je iz državnega zavoda ušlo de-set bolnikov; javnost se je pozivala, naj pazi, da ne pride s katerimi v dotiko. Bukareška »Dimineaza« je nato poslala na lice mesta svojega poročevalca, ki je odkril naravnost nezaslišane razmere.

Romunski državni zavod za gobavce leži v veliki besarabski vasi Largeanca blizu Is-maila. Do lani zavod ni bil ločen od ostalega prebivalstva niti z ograjo. Bolniki se pote-pajo okoli in popivajo po gostilnah, ako jih domači kmetje pravočasno ne opazijo ter s kamenjem in palicami ne napode nazaj. Go-bavci predro do Ismaila in se potikajo tudi po ladjah. Še več! Gobavci dobe od časa do časa reden dopust, da obiščejo svoje v Mali Valaški ali Donavskem Deltu, kjer edino se drži gobavost v Romuniji. Vozijo se gobavci v navadnih vlakih, skupaj z drugimi potniki. Spričo vsega tega se je le čuditi, da se go-bavost ne razširi še na druge kraje. — Tistih deset gobavcev, pred katerimi romunsko zdravstveno ministrstvo svari šele sedaj, je ušlo že pred tremi meseci! Eden se je v tem vrnil, tako da je sedaj v zavodu 51 bolnikov. »Zdravijo« bolnike s slovitem oljem chaul-moograe, ki jim vsaj olajša bolečine; toda to se zgodi le vsake tri mesece enkrat.

Dragocen Buddhov kip,

ki ga je podaril afganistanski kralj Amanullah ber-linskemu narodopisnemu muzeju. — Kip je star 1800 let. Dalje se je kralj odčolžil za nemško go-stoljubje še z drugimi daroviranimi berlinskim muzejem.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglaš nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaš strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglaš treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 2328.

Službe iscejo

Kateri trgovec
sprejme vajenca v nadaljnje učenje? Ponudbe pod »Takoj« na upravo.

Gospodinja
spretna v kuhinji, vsestransko izvešč, tudi v vkuhanju sadja, zelo zmožna vseh del, varčna, išče mesta v župnišču. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7300.

Službo dade

Čevlarskega pomočnika
za najfinišna dela in vajenca s hrano in stanovanjem v hiši sprejme takoj Franc Šifer, splošno čevljarstvo, Škofja Loka.

Prodajalka
dobro izveščana v manu-fakturni stroki, z večletno prakso, samostojna moč, se sprejme takoj, oziroma po dogovoru. - Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na trdiko Ivan Rojnik, Slovenj Gradec.

Več dobrih pleskar-skih pomočnikov
sprejme takoj trdika Martinc, Černe & Co, Ljubljana, Vošnjakova 8.

10 dobrih zidarjev
sprejme gradbeno podjetje Probuda.

Nekaj vezilj
za izdelavo mašinskih oblačil se sprejme. Pismene ponudbe na upravo lista pod »Vezilja«.

Potnike
agilne in zgovorne, iščem za prodajo malega predmeta pri privatnih strankah. - Cenj. ponudbe pod »Dobra provizija« upravi »Slovenca«.

Mizarski vajenec
krepak, poštenih staršev, se sprejme takoj. Naslov v upravi pod št. 7338.

Prodamo

Prodamo:
4 štedilnike, 6 peči, 10 vrat, 6 oken, 1 kopalno banjo in peč, 1 plinski štedilnik, 1 ograjo za balkon. - Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5.

Elektr. motor
skoraj nov, s sekularjem na kugel-lagerje z vsem inventarjem, takoj prodam. Fr. Oblak, Puštal 37, Škofja Loka.

Kupimo

Maline
kupi Lovro Sebenik, Ljubljana, Knezova ulica.

Hrastove hlode, frize in deske 27 mm
kupujem v vsaki množini. Ivan Šiška, Ljubljana, Metelkova ulica 4.

Denar

Bančni uradnik
želi vstopiti v podjetje s sodelovanjem (50.000 D). Ponudbe na upravo pod »Soudeležba« št. 7290.

Družabnika (-co)
s kapitalom 25.000 Din iščem za dobro uspeva-joče podjetje. Kapital brez rizika, ker ni pogoj, da se vložijo vse naenkrat. - Cenj. ponudbe pod »Lep dobiček« upravi »Slov.«

Stanovanja

Stanovanje išče
miren zakonski par brez otrok, obstoječe iz 1-2 sobi, kuhinje ter ostalih pritliklin v centru mesta, po možnosti v bližini Jugoslovanske tiskarne. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Mirna stranka« št. 7271.

Stanovanje
štiri sob, enega kabineta, kopalnice in vseh pritliklin v sredini mesta, se takoj odda. Ugodno tudi za urad. Naslov v upravi lista pod št. 7278.

Preprosto sobico
kabinet, išče miren gospod za takoj. Ponudbe z navedbo cene na oglaš. odd. »Slov.« pod značko »Preprosta sobica«.

Pouk

Instrukcijo
sprejme takoj absolvent drž. moškega učiteljskega v Ljubljani; poučuje lahko na domu. - Naslov pove uprava lista pod št. 7342.

Vnajem

Lokal
v Sp. šiški na glavni najprometnejši cesti, pripraven za različne prodajalne ali obrti, se odda takoj v najem. Poizve se: Celovška c. 50 v pisarni »Moslavina«.

Trgovino
dobro išče oddam v najem. Naslov v upravi pod št. 7348.

Gostilno in pekarijo
vzamem v najem oboje ali posamezno. Cenj. ponudbe na oglaš. odd. »Slov.« pod šifro »Gostilna 7347«.

Razno

Foto - Staut
Gosposvetska cesta 1/2. Pride na dom in na delo. Najcenejši izdelki, za prvovrstno delo popolno jamstvo.

Slike
dravelskih zvonov in spreveda se dade pri KREGAR, Dravlj. Sihal Foto Staut.

Jugovičovo

Salvator sirišče
daje v 5 minutah sladak sir za 6 dinarjev. Barve za surovo maslo in za sir 5 Din. Prašek za pripravo masla (surovega masla), 5 Din. Iščejo se preprodajalci. Razpošilja lekarna Jugovič, Novi Sad. Zahtevajte vzorce in pošljite 10 Din v pismo.

Pozor!
Damske torbice
vseh vrst dobite najceneje pri Fran Jenko, sedlar, Medvode. Trgovci popust.

Trboveljski
cement, traverze, strešna lepenska, okovje za stavbe in pohištvo, cevi, pumpe, kopalne banje, kloseti vedno najceneje pri Fr. Stupici, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga
V. SCAGNETTI
v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

Mlatilnice

slamorenice, čistilniki za žito, kotli za žganjekubo in krmo vedno najceneje pri Fr. Stupici, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Maslo

kuhan, prvovrstno, vedno sveže, in jajca dobavljamo stalno po najnižjih, zelo ugodnih cenah. Naslov v upravi št. 7115.

Naše najbolj debele

slive

»Balkanska Carica«, znane na ljubljanskem trgu, se razpošilja leto v poštinih zavojih po 20 kg za ceno 140 Din, franco poština - Ekonomija Perano Brčko, Bosna.

Knjigovodja

verziran bilancist z večletno eksportno, bančno in industrijsko prakso - vešč tujih jezikov - želi spremeniti mesto. - Dopis na upravo »Slovenca« pod »Inicijativa 7777«.

Vsakovrstno

zlatu kupnje
po najvišjih cenah. CERNE, juvelir, Ljubljana, Wollova ulica št. 3.

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovina zita in moka A. VOLK, Ljubljana Resljeva cesta št. 34.

TRGOVSKEGA POTNIKA

sprejme specerijska trgovina v Ljubljani za Ljubljano in okolice. - Ponudbe na upravo lista pod

»Trgovina« št. 7205

NAJBOLJ RAZŠIRJENI DNEVNIK

Cenj. čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Blaž Jančar
pleskar
Ljubljana, Breg

Elektroinstalacije za tuč in pogon, prodaja in pre-
vijanje elektromotorjev,
mehanična delavnica
Elektropodjetje, Ljubljana VII,
Jernejeva c. 3, telef. 325

K. Pečenko
trgovina vseh vrst usnja
in čevlarskih potrebščin
Ljubljana, Sv. Petre cesta 25

PRISTOU & BRICEL
črkoslikarja, Ljubljana
Resljeva c. 4 - Sv. Petre c. 35
Telef. 2908 Ustan. 1903

Franc Fujan
krovec
Ljubljana, Galjeveca 9
pri dolni kolodvoru

Ivan Pavlin
izdelovanje in popravljanje
dežnikov
Razpotna ulica 6

Danes je umrla po dolgem trpljenju
naša dobra mamica

Marija Mikota

previdena s svetotajstvi, v 91. letu starosti.

Pogreb se vrši v soboto, dne 11. avgusta ob pol 6 popoldne iz hiše žalosti Resljeva cesta št. 22.

Ljubljana, dne 9. avgusta 1928.

Žalujejo rodbrine:
Mikota, Bohinec, Szillich, Jandjsek.

Maline

kupi
LOVRO SEBENIK

Ljubljana, Knezova ulica, Spodnja Šiška

Slovensko-srbohrvatski slovar

Sestavil dr. Albin Vilhar.
V platno vezan Din 70.—

Srbohrvatsko-slovenski slovar

Sestavil dr. Albin Vilhar.
V platno vezan Din 60.—

Jugoslov. knjigarna v Ljubljani

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Vincencijeva družba v Kranju naznanja, da je njen ustanovitelj in predsednik, gospod

dekan Anton Koblar

zlatomašnik, mestni župnik, bivši državni poslanec itd.

9. t. m. ob 1. uri zjutraj odšel k Bogu po večno plačilo za dobrote, katere je delil mnogoterim revežem.

Pogreb bo v soboto 11. avgusta ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti na župnijsko pokopališče.

Oddolžimo se pokojnemu gospodu z molitvami in dobrimi deli.

V Kranju, dne 9. avgusta 1928.

Predsedništvo Vincencijeve družbe

Zadruga pekov za sodni okraj ljubljanski v Ljubljani obvešča vse člane, da je preminul dne 9. avgusta 1928 njen dolgoletni član, gospod

Jakob Gril

pekovski mojster v Ljubljani

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 11. avgusta t. l. ob pol 15 iz mrtvašnice dež. bolnice na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 9. avgusta 1928.

Načelstvo.

Prosvetno društvo Kranj naznanja

turobno vest, da je umrl ustanovnik in dolgoletni velezaslužni predsednik prečastiti gospod

Anton Koblar

župnik in dekan v Kranju

Odličnemu kulturnemu in prosvetnemu delavcu bomo ohranili trajen spomin.

Kranj, dne 9. avgusta 1928.

Odbor

Duhovnim sobratom in vsem, kateri so ga poznali, naznanjam, da je po volji Vsemogočnega odšel po večno plačilo njegov zvesti služabnik, častiti pospod

Anton Koblar

zlatomašnik, duh. svetnik, mestni župnik in dekan v Kranju, častni občan mesta Kranj, bivši državni poslanec, imejitelj reda Sv. Save III. vrste i. t. d.

ki je danes 9. avgusta 1928 ob 1. uri ponoči, večkrat previden s sv. zakramenti, v 75. letu starosti izdihnil plemenito dušo.

Pogreb bo v soboto, dne 11. avgusta 1928 ob 9. uri dopoldne.

Blagega pokojnika priporočam v molitev in blag spomin.

Kranj, dne 9. avgusta 1928.

Pavel Simončič, kaplan

V globoki žalosti naznanjava v svojem in drugih sorodnikov imenu, da je Vsemogočni poklical k sebi našega brata, strica itd., gospoda

Antona Kobljar

zlatomašnika, duh. svetnika, mestnega župnika in dekana v Kranju, bivšega državnoborskega poslanca, častnega občana mesta Kranja, imejitelja reda Sv. Save itd.

po kratki mučni bolezni dne 9. avgusta 1928 ob eni uri ponoči.

Pogreb predragega rajnika se bo vršil v soboto, dne 11. t. m. ob 9. uri dopoldan iz župnišča v Kranju na tamošnje pokopališče.

V Ljubljani, dne 9. avgusta 1928.

Dr. Ivan Černe

Elizabeta Lovšin

Hranilnica in posojilnica v Kranju naznanja tužno vest, da je Vsemogočni poklical pred svoj prestol njenega ustanovnika in predsednika častitega gospoda

ANTONA KOBLJAR

zlatomašnika, duh. svetnika, mestnega župnika in dekana v Kranju, itd.

v četrtek, dne 9. avgusta 1928 po kratki mučni bolezni, previdenega s sv. zakramenti.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto, dne 11. avgusta ob 9. uri dopoldne na pokopališče v Kranju.

Načelstvo Hranilnice in posojilnice v Kranju